

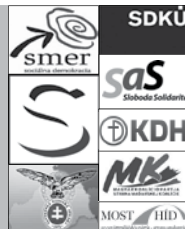
D. PORUBCOVÁ:
KĽÚČOM K ÚSPECHU
ŠKOLY SÚ ĽUDIA

str. 4 - 6

M. BEBLAVÝ:
UČITELIA NESMÚ
BYŤ ÚRADNÍKMI!

str. 10

AKÉ PLÁNY
MAJÚ STRANY
SO ŠKOLSTVOM
PO VOĽBÁCH? (3.)

str. 16 - 18

DOBRA ŠKOLA

I. ROČNÍK

INŠPIRÁCIA PRE ŠKOLY, KTORÉ CHCÚ BYŤ LEPŠIE

MÁJ 2010 × **07**

Máte vyše 70 000 hlasov, rozdajte ich uvážlivo!

Priznám sa, že našu vnútornú politiku sledujem najmenej, ako je to len možné. Ako riaditeľ firmy a šéfredaktor si, žiaľ, nemôžem dovoliť celkom ju ignorovať, snažím sa však, aby negatívna energia, ktorá z nej vyžaruje, čo najmenej „kontaminovala“ môj vnútorný svet.

Z rovnakého dôvodu sa budeme aj v DOBREJ ŠKOLE politike skôr vyhýbať. Školstvo je však u nás dominantne štátnym sektorom a je od politikov a ich strán silno (a nezdravo!) závislé. Učitelia síce môžu ignorovať samotných politikov a ich reči, nemôžu však celkom ignorovať zákony, ktorými títo politici „riadia“ náš vzdelávací systém. Aj preto sme považovali za užitočné venovať priestor zámerom a predvolebným sľubom jednotlivých politických strán v oblasti regionálneho školstva. Bolo to celkom „poučné“ čítanie, ktoré ma utvrdilo v tom, koho nevoľiť. Nerád by som totiž zveril riadenie tohto štátu do rúk stranám, ktoré uvažujú iba v politických frázach a prázdnych floskulách, či takým, ktoré vidia iba jediný problém nášho školstva. A s mojim hlasom nemôžu počítať ani strany, ktoré si nedokážu ani len zabezpečiť jazykovú korektúru volebného programu.

Učitelia, máte viac ako 70 000 hlasov. Rozdajte ich uvážlivo!

Quo vadimus?

Kam kráčame? Realistická odpoveď, žiaľ, znie: do priepasti morálneho marazmu. Keď denne otváram noviny, parafrázujúc slová slovenského klasika, si recitujem: *Duní Dunaj a kauza za kauzou sa valí...* Lož je povýšená na pravdu, šikovný je ten, kto ukradne, schopný, kto oklame. Peniaze sú zárukou úspechu, rodina a kamaráti na správnych miestach či správne politické pozadie zasa predpokladom dobrého zamestnania a kariérneho postupu. Arogancia politickej moci je jasným odkazom občanovi, kto je tu pánom, servilný predklon pred ruským medveďom príkladom vlastenectva, aby som spomenula as-

poň niektoré obrázky nášho reálneho života. Toho života, pre ktorý máme pripravovať nám zverené deti. Príprava žiakov pre život je našou povinnosťou – sme predsa profesionáli, sme za to platení (hoci mizerne) a máme na to podmienky (hoci biedne).

Ak chce dnešný učiteľ naplniť svoje poslanie a pripravovať žiakov pre život, nutne sa stáva schizofrenikom. Pre aký život? Ten reálny, vyššie načrtnutý, alebo ten slušný, ideálny, ktorý je honosne obsiahnutý vo všetkých štátnych a školských dokumentoch a ktorý má väčšina učiteľov zabudovaný vo svojom vlastnom hodnotovom systé-

POKRAČOVANIE NA STR. 2

V. Burjan

× Vladimír BURJAN

Múdro povedané

Už aj žiaci si uvedomujú ten byrokratizmus a nevoľníctvo učiteľov, ktoré prirodzene vedie k nevoľníctvu žiakov.

TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK

me? Kto si zvolí druhú možnosť, stáva sa donom Quijotom, ktorý si koleduje o výsmech a pohrdanie, možno aj o personálnu a profesionálnu diskreditáciu, či dokonca fyzickú inzultáciu.

Ako dlho však ešte dokážu títo povdivínski donovia Quijotovia bojovať? Akým pomocníkom súčasných učiteľov (ktorí ešte stále chcú naplňať svoje poslanie a kultivovať mladého človeka v mravnosti a múdrosti) je mladá, nastupujúca generácia učiteľov? Nie je tajomstvom, že pre najlepších absolventov stredných škôl nie je štúdium učiteľstva atraktívne. Úprimne to zhodnotil jeden môj kolega, ktorý v rodičovskej starostlivosti o svojho potomka vyhlásil, že *ak sa nikde inde nedostane, pôjde za učiteľa*. S klesajúcou úrovňou uchádzačov o pedagogické štúdium prichádzajú do praxe absolventi (ak vôbec prichádzajú), ktorí sú profesionálne nepripravení a osobnostne nezrelí. (Češť výnimkám a klobúk dolu pred tými, ktorí sa po štúdiu vôbec rozhodnú nastúpiť do škôl!) Mnohí z nich ani nebudú mať čas ľudsky a odborne dozrieť, pretože to rýchlo vzdajú – buď odídu, alebo rezignujú. Sme v začarovanom kruhu. Frustrovaný, rezignovaný učiteľ s ní-

kým spoločenským a materiálnym statusom nevychová tvorivého, kriticky mysliaceho žiaka, budúceho sebavedomého občana.

Najprirodzenejším spojencom pri odstraňovaní „schizofrénie“ učiteľského pôsobenia by mali byť rodičia. Im by malo najviac záležať na tom, aby ich deti nevyrastali a nežili v pretváraní. Aby žili v spoločnosti, v ktorej sa úspech dosahuje vlastnými schopnosťami a úsilím, kde má každý rovnakú šancu, kde sa majetok získava poctivou prácou, kde lož je lžou a kde slušný človek nie je považovaný za neschopného babráka. Rodičia predstavujú kvantitatívne veľkú silu. Otázkou zostáva, či sú aj kvalitatívne, mravnou silou a či sú schopní a ochotní aktívne sa presadiť. Nie pre nejaké vysoké ideály, ale z pragmatických dôvodov – aby pre svoje deti pripravili kultivovaný životný priestor.

V duchu pedagogického optimizmu by som na otázku *Kam kráčame?* mala odpovedať: možno niekto vie, ako a s kým nekráčať do priepasti morálneho marazmu. Ak to viete, ozvite sa!

× Helena PAŠIAKOVÁ

Evanjelické gymnázium, Tisovec

Keď slepý vedie slepého...

Spoznali ste obraz na titulnej strane? Ide o dielo slávneho flámskeho maliara Pietra Bruegela staršieho. Obraz vznikol v roku 1568 a jeho námetom je podobienstvo z Nového zákona. Ježiš v rozhovore so svojimi učeníkmi prirovnal farizejov k slepcom a dodal: „*A keď slepý vedie slepého, obaja spadnú do jamy.*“ (Matúš 15:14). P. Bruegel bol obhajcom kresťanskej morálky – kostol v pozadí mal divákovi pripomínať, aby nešiel slepo za vodcami, ktorí ho odvádzajú od cirkvi.

Mimochodom, v Bruegelovej dobe sa po svete potulovalo mnoho slepcov a maliar bol skvelým pozorovateľom – dnešní oftalmológovia údajne na obraze rozoznali viacero známych ochorení zraku.

Obraz sa nachádza v Museo Nazionale di Capodimonte v Neapole. Ak nechcete za jedinečným umením P. Bruegela cestovať tak ďaleko, môžete navštíviť Umelecko-historické múzeum (KHM) vo Viedni, ktoré sa pýši najväčšou zbierkou jeho obrazov na svete.

Čo si tentokrát prečítate

- 1 V. Burjan: Máte vyše 70 000 hlasov, rozdajte ich uvážlivo! (editoriál)
- 1 H. Pašiaková: Quo vadimus?
- 3 Naša anketa: Do akej miery by mal učiteľ pri vyučovaní využívať učebnice?
- 4 D. Porubcová: Kľúčom k úspechu školy sú ľudia (rozhovor)
- 6 Zasurfujte si! (Webové stránky pre učiteľov plné materiálov a inšpirácie.)
- 7 Petícia učiteľov za prepracovanie systému kariérneho rastu ped. zamestnancov
- 7 Otázka (našej čitateľky) a odpoveď (poradcu ministra školstva)
- 8 M. Terrajová M, D. Vargová: Rovnaká úroveň maturitných skúšok pre všetkých?
- 9 Reakcia strán SMER-SD a SaS na článok M. Terrajovej a D. Vargovej
- 9 Úvahy po zvonení (kratucké postrehy V. Burjana)
- 10 M. Beblavý: Učitelia nesmú byť úradníkmi!
- 11 Skúsenosti s využívaním interaktívnej tabule (PR-text FaxCopy)
- 12 V. Burjan: Dobré, učme pre život. Ale čo to znamená?
- 14 I. Straussová: Učebnica praktického predmetu plná náročného textu
- 14 D. Božová: Ešte ku komunikácii školy s rodičmi...
- 15 Angličtinári, uvažujete o novom zamestnaní? (PR-text Helen Doron)
- 16 Školstvo a vzdelávanie vo volebných programoch politických strán (3. časť predvolebného seriálu) – programy strán KDH, SMER-SD a SNS
- 19 T. Vaňková: Tvorivosť – výsada vyvolených? (PR-text Akadémie vzdelávania)
- 19 B. Zelinová: Pozvánka na kus reči do kaviarne
- 20 Vieme o všetkom (krátke správy o podujatiach pre učiteľov a žiakov, o ktorých DOBRÁ ŠKOLA informovali ich organizátori a účastníci)
- 22 Namiesto krížovky (10 otázok na tému Dejiny zo súťaže EXPERT genality show)
- 23 Objednávka predplatného; tiráž

Milí čitatelia a priaznivci,

máme pre vás dve správy. Jednu zlú a jednu dobrú. Ktorú chcete počuť najskôr?

☹ Zlá správa:

Toto je posledné bezplatné číslo DOBREJ ŠKOLY.

😊 Dobrá správa:

Pre predplatiteľov bude DOBRÁ ŠKOLA pokračovať ďalej!

Nemožno nás podplatiť, ale možno si nás predplatiť!

Viac na strane 23.

Do akej miery by mal učiteľ pri vyučovaní využívať učebnice?

Naša anketa

☛ **Martin JARAB**
učiteľ na ZŠ, Žilina

Všetko závisí od štýlu, v akom je učebnica napísaná. Dobrá učebnica by určite mala obsahovať nielen holé fakty, ale aj úlohy na inšpiráciu učiteľa a žiakov. Dobrý je kompromis: občas učebnica, občas pracovné listy. Chýba mi však akákoľvek možnosť výberu učebníc. A bolo by dobré, keby ministerstvo konečne začalo podporovať aj tvorbu učebných materiálov v elektronickej podobe.

☛ **Jana KONTÚROVÁ**
riaditeľka ZŠ, Bošany

Ja používam učebnicu iba pre svoju kontrolu – pozriem, či už som robila so žiakmi všetky typy úloh, ktoré by teoreticky mohli byť obsiahnuté v nejakých testoch. Pripravujem pre žiakov rôzne digitálne materiály, interaktívne programy, úlohy z praxe. Učiť podľa učebnice je najjednoduchšie. A veta „Žiaci otvorte si učebnicu na strane...” je podľa mňa tou najnudnejšou vecou v škole.

☛ **Danica BOŽOVÁ**
učiteľka na ZŠ, Svit

Ja sa snažím robiť všetko pre to, aby vyučovanie bolo zaujímavé. Počas prípravy si predstavujem seba samú ako žiačku a zvažujem, čo by sa mi páčilo. Niektoré hodiny sa dajú zvládnuť aj bez učebníc, ale vo všeobecnosti pokladám prácu s učebnicou za základ činnosti na vyučovaní. Najskôr je potrebné naučiť žiaka vyhľadávať informácie v učebnici, až potom využívať ostatné zdroje. Veď sa aj hovorí, že „dobrá učebnica je polovica učiteľa“.

☛ **Jana RIZMANOVÁ**
učiteľka na špeciálnej ZŠ, Podolíne

Na mojich hodinách funguje učenie formou poznámok a jediná „učebnica“, ktorá sa využíva, je čítanka. Často používam aj pracovné listy a deti s nimi rady pracujú. Horšie je to s učebni-

cami! Obsahujú množstvo informácií, ktoré žiakov iba zatažia. Majú problém vybrať si to podstatné. Učebnica by mala byť pomôcka pre učiteľa, aby vedel, čo konkrétne treba s deťmi prebrať. Je na učiteľovi, aby sa pohral s obsahom učiva. Veď nakoniec najlepším prostriedkom pri vysvetľovaní je hra samotná...

Ilustr. foto: Vladimír Burján

☛ **Tibor REPČEK**
učiteľ na SŠ, Liptovský Mikuláš

Ja vnímam učebnicu iba ako jeden z mnohých zdrojov informácií. Na internete sa dá nájsť veľa ďalších, rovnako kvalitných prameňov. Okrem toho, kvalitné učebnice väčšinou ponúkajú ďalší materiál práve on-line. O kvalite učebnice by podľa mňa mali rozhodovať všetky zainteresované strany „školského trojuholníka“ (učiteľ, žiak, rodič) a mali by sa brať do úvahy návrhy od všetkých týchto strán. Po odbornej diskusii by sa ukázalo, ktoré nápady by sa prijali.

☛ **Roman BARANOVIC**
manažér projektu PiL, Microsoft

Čo je to učebnica? Je to kniha? Aký je rozdiel medzi učebnicou a pracovnými listami? Na Slovensku, ktoré práve vyhadzuje milióny eur na nové učebnice, to asi znie ako sci-fi, ale som presvedčený, že to, čo sa dnes tlačí, je posledná generácia učebníc, ako ich poznáme. V budúcnosti ich nahradí niečo ako počítačový tablet, čo bude obsahovať „živé“ knihy, pracovné listy, prístup na internet, všetko v jednom.

☛ **Jana KOPFOVÁ**
vysokoškolská pedagogička, Opava

Keď som začínala učiť, nenašla som učebnicu, ktorá by mi úplne vyhovovala. Takže to, ako nakoniec učím, je môj výtvor inšpirovaný rôznymi zdrojmi a z roka na rok dopĺňaný. Závisí to aj od šikovnosti žiakov, od ich záujmov. Nikdy nebude existovať učebnica, ktorá by vyhovovala všetkým. Či už učiteľom alebo deťom. Jednotné učebnice mi pripadajú ako hlúposť. Sú však ľudia, ktorí musia mať všetko nalinkované, a akákoľvek tvorivá práca je pre nich prekážkou. Tí asi učebnice potrebujú, lebo sú bez nich stratení. Dobrý učiteľ by mal mať veci rozmyšlené a mal by ich dokázať aj obhájiť.

☛ **Stella HANZELOVÁ**
členka Rady rodičov pri ZŠ, BA

Možno začnem trochu zboku, no učebnica by mala byť predovšetkým pomôckou a nie tréningovou tehlou, ktorú žiaci nosia z domu do školy a zo školy domov. Mala by to byť domáca pomôcka pre žiaka a rodiča. (V zahraničí si naše deti nosili zo školy iba pracovné listy.) Škola dnes predsa môže využívať množstvo iných možností. Súčasné učebnice pre druhákov ma desia. Keď nemusím, neotváram ich. Ani dcéra k nim neprechováva vrúcny vzťah. Podstatou problému je, či sa deti majú učiť iba v škole, alebo aj doma. Podľa toho treba uvažovať o učebniciach.

Ďakujeme všetkým za ich názory a postrehy. Naša ďalšia otázka znie takto:

Čím by vás najviac potešil budúci minister školstva?

Napište nám svoj názor (5 – 6 viet) na dobraskola@exam.sk alebo sa vyjadrite na **Facebooku**. Najzaujímavejšie odpovede uverejníme a jeden vyžrebovaný respondent dostane od nás malý darček. ☺

Kľúčom k úspechu školy sú ľudia

Rozhovor

Mgr. Daniela Porubcová sa v školstve pohybuje od roku 1977. V detstve a mladosti bola violončelistkou, členkou folklórneho súboru a viacerých orchestrov. Absolvovala Pedagogickú fakultu UK v Trnave s aprobáciou slovenský jazyk – hudobná výchova. Pracovala ako výchovná poradkyňa, zástupkyňa riaditeľa školy, metodička odboru školstva na okresnom úrade. V súčasnosti je riaditeľkou ZŠ na Mariánskej ul. v Prievidzi. V r. 1996 bola úspešnou autorkou Pedagogického čítania (2. miesto v SR), v r. 2007

získala ocenenie Vynikajúci pedagóg Trenčianskeho samosprávneho kraja. Za DOBRÚ ŠKOLU sa pýtala Bibiána Zelinová.

Ako dlho ste už riaditeľkou školy a aké boli vaše riaditeľské začiatky?

Na post riaditeľky školy som sa dostala v roku 1998 na základe konkurzu. Nastúpila som do školy, do ktorej som chodila ako dieťa. Mám k nej citový vzťah. Nikdy som sa nebála zmeniť pracovné pôsobisko. Vždy ma lákalo niečo nové, ale vždy späť so školou. Často však rozmyšľam, či by moje kroky boli rovnaké, ak by situácia pred 33 rokmi, keď som v školstve začínala, bola taká, ako je dnes.

Škola sa nachádza v širšom centre Prievidze, na historickom Mariánskom vršku (ktorý už niekedy začínam pociťovať ako „riadny kopec“). Detí je čoraz menej a ani nepredpokladáme zmenu k lepšiemu. V prievidzskom, kedysi chýrnom baníckom a chemickom okrese, je vysoká nezamestnanosť. Celé rodiny sa sťahujú za prácou do iných miest. Po nástupe do školy sa začalo moje úsilie o jej zachovanie.

Aká je práca riaditeľa v dnešnej situácii školstva?

Často rozmyšľam, či by moje kroky boli rovnaké, ak by situácia pred 33 rokmi, keď som v školstve začínala, bola taká, ako je dnes.

Veľa vecí je rovnakých ako v minulosti. Deti, rodičia, učitelia, problémy, to všetko tu bolo, a aj zostane. Mám však pocit, že dnešné problémy sú zložitejšie, rodičia zaneprázdnenejší a pritom náročnejší. A deti? Tie žijú v takom prostredí a v takých podmienkach, aké sme im pripravili.

Veľkou zmenou v chode školy bolo získanie právnej subjektivity v roku 2002. Odvtedy pociťujem vnútornú nespokojnosť, ktorá vyplýva z nedostatku času na výchovno-vzdelávaciu činnosť školy, vlastné učiteľovanie a hlavne nedostatok času na ľudský kontakt s kolegami. Porozprávať sa o problémoch, ktorých je stále veľmi veľa. Stretnutia pri obede a na oficiálnych poradách na to určite nestačia. Zo skúseností viem, že práve neoficiálne kontakty a diskusie sú pre ďalšie smerovanie školy veľmi užitočné. Občas sa stane, že sa v školskej jedálni pri neplánovanom spontánnom brainstormingu „zabudnem“.

Čo vás na tejto funkcii najviac teší?

Riaditeľská stolička a plat to určite nebude. Poteším sa z maličkostí. Ak mi príde mail od rodiča, že ďakuje škole a učiteľom za to, že jeho dieťa prišlo z „lyžiarskeho“ nadšené a zdravé. Keď môžem zablahoželať žiakom, ktorí boli úspešní na súťaži. Keď sa na mňa usmeje učiteľ, ktorý vykonáva dozor. A úprimne sa priznám – rada organizujem, mením, dopĺňam, mám rada zmeny. Ale tých je v škole v súčasnosti aj nadmieru...

A čo vám, naopak, bráni vykonávať vašu funkciu podľa svojich predstáv?

Možno práve tie zmeny, ktoré podľa mňa prekračujú únosnú mieru. Mám na mysli množstvo legislatívnych zmien, vypracovávanie vnútorných smerníc, poriadkov, vyplňovanie štatistík, tabuliek atď. Je ťažké presvedčať kolektív o potrebe zmien, ak človek sám nie je s nimi stotožnený. Chápem potrebu zmeny, ale nie zmeny formálnej, papierovej, ktorej zmysel nie je jasne zadefinovaný. Som smutná z toho, že napriek úsiliu a snahe učiteľov, rozličným meraniam, porovnávaniam a testovaniu úroveň vzdelávania klesá. Stráca sa motivácia pre žiakov i študentov. Nie som ekonóm, vždy som bola viac orientovaná humanitným smerom, avšak normatívne financovanie na žiaka chápem ako osudový omyl. Považujem za absolútne nevyhnutné tento systém zmeniť. V tomto smere strácam optimizmus.

Vaša škola má už viac ako 70 rokov, napriek tomu je dnes známa najmä svojou modernosťou. Čím to je?

Príchod do školy pre mňa znamenal naskočenie do rozbiehajúceho sa vlaku. Už predchádzajúce vedenie získalo niekoľko vyradených počítačov. To bolo v podstate moje prvé oficiálne stretnutie s modernými technológiami. Zvláštnosťou v základnej škole boli „dokonca“ dve kvalifikované šikovné a trpezlivé učiteľky informatiky. Mnohokrát trpezlivo „prekladali do zrozumiteľnej reči“ – T602, Norton Commander, hardvér, softvér. Teraz sa čudujem, že som sa vôbec odvážila púšťať do takýchto debát. To bol začiatok nášho smerovania.

V roku 2001 som sa v *Učiteľských novinách* dočítala o projekte vzdelávania intelektovo nadaných detí. Nasledovala cesta do Bratislavy. Dnes sa projekt realizuje pod názvom *APRO-GEN*. Zdalo sa mi úplne prirodzené

spojiť toto vzdelávanie s vyučovaním moderných technológií. Dnes naši absolventi odchádzajú zo školy počítačovo gramotní, čo pred niekoľkými rokmi nebola bežná prax.

Ste na špičke vo využívaní moderných technológií. Ako prví v okrese ste mali internet, máte tri počítačové učebne, viacero interaktívnych tabúl, využívate elektronickú evidenciu dochádzky aj hodnotenia žiakov. Ako sa vám to všetko podarilo?

V súčasnosti má každý učiteľ notebook, všetky triedy sú vybavené dataprojektorom a v celej škole je bezdrôtové pripojenie na internet. Od septembra začínajú dve triedy prváčikov vyučovanie s netbookmi. Elektronickú školskú dochádzku využívajú žiaci i zamestnanci školy, stala sa pre nás samozrejmosťou. V spolupráci s učiteľkou informatiky Mgr. Vierou Jackovou sme tvorili projekty a získavali tak finančné zdroje na nákup moderných technológií. Nie som technicky založený človek, no možno práve preto som veľkým obdivovateľom techniky. Ak sa dozviem o novinách, okamžite vymýšľam, ako ich získať a využívať. Nie vždy je však moja snaha korunovaná úspechom.

Ako na všetky tieto technologické novinky reagujú učitelia? Vedia ich efektívne využívať?

Aj učitelia sú ľudia, pracovný kolektív ako každý iný. Sme rôzni a odlišné sú aj naše prístupy. Máme priam exce-

Som smutná z toho, že napriek úsiliu a snahe učiteľov, rozličným meraniam, porovnávaniam a testovaniu úroveň vzdelávania klesá. Stráca sa motivácia pre žiakov i študentov.

Foto: Oficiálna webstránka mesta Trenčín

Na Trenčianskom robotickom dni 2009 mali žiaci školy veľký úspech so svojím „zábavným parkom“. V kategórii *Skladačky robotov* získali dokonca 1. miesto.

lentné pani učiteľky, ale aj také, ktoré si s počítačom ešte „nepotykali“. Majú úlohu je presvedčiť kolegov, že inej cesty už niet. Aby som mala na to dosť síl, chodím ich načerpať a inšpirovať sa na roadshow, konferencie a letné školy moderných učiteľov. Postupne sa stávame „IKT pozitívnymi“ (podľa slov Lola Mačora z Trstenej).

Moderné technológie však nestačí nakúpiť. Bez preškolenia učiteľov by to asi nefungovalo...

Školíme sa permanentne. Súvisí to aj s realizáciou projektu *Moderná škola z operačného programu Vzdelávanie* a projektu *Modernizácia vzdelávacieho procesu*. Tvorba školského vzdelávacieho programu, vzdelávanie pedagógov, zvýšenie množstva povinnej pedagogickej dokumentácie, nárast problémov, ktoré treba operatívne riešiť, ako aj samotný výchovno-vzdelávací proces však pohlcujú veľké množstvo času. A učitelia sú unavení a niekedy aj znechutení. Takto to cítim.

Myslíte si, že by vedenie školy malo dbať aj na osobný rast učiteľov? Ako by ste napríklad reagovali, keby sa učitelia chceli zúčastniť na kurze venovanom plánovaniu a organizovaniu času, technikám riešenia konfliktov či metódam psychickej relácie a zvládania stresu?

Potešila by som sa, zorganizovala to a tiež sa zúčastnila. Vedenie školy musí podporovať osobný rast zamestnancov. Očakávam, že už onedlho príde čas, kedy vzdelávanie bude osobnou prioritou učiteľa – jedinca. Musíme predsa „stíhať“ svojím žiakom.

Objavili sa v súvislosti s využívaním moderných technológií aj problémy či nevýhody? Občas počuť názor, že moderné technológie „požierajú“ príliš veľa času a v konečnom dôsledku odpútavajú pozornosť učiteľov od samotného vyučovania a od žiakov.

Na dni otvorených dverí som sa stretla i s názormi rodičov, ktorí odmietali myšlienku informatizácie školy. Dôležité je nájsť únosnú mieru a poskytovať moderným technológiám toľko priestoru, aby ich žiaci vedeli používať na vyhľadávanie a spracovávanie informácií, aby s ich pomocou vedeli riešiť úlohy či vypracovávať projekty. Počítač či internet „zožerie“ presne toľko času, koľko mu ho venujeme. Viac sa obávam zneužitia informácií zo sociálnych sietí a ďalších nebezpečných nástrah. Som presvedčená, že moderné technológie v učiteľskej praxi sú jednoznačne pomocníkom, motivačným prvkom, „urýchľovačom“, „sekretárkou“, knižnicou, komunikačným prostriedkom. Nie je to úžasné?

Vedia rodičia oceniť vašu snahu o inováciu a skvalitnenie vyučovania?

Dovolím si povedať, že máme podporu rodičov i nášho zriaďovateľa. Škoda len, že väčšinou iba v morálnej rovine. Samozrejme – musíme dokazovať výsledkami a úspešnosťou žiakov, že sa uberáme správnym smerom. S čiastočným nepochopením zo strany rodičov sme sa stretli v tomto školskom roku pri zmene organizácie vyučovania. V našej škole žiaci druhého stupňa chodia za učiteľom, ktorý má svoju triedu s pripravenou technikou, pomôckami, učebnicami, literatúrou. Nemusí tak ovešaný pomôckami behať z triedy na dozor, z dozoru do kabinetu či zborovne a za žiakmi do triedy. A nemusí na každej hodine v inej triede 10 minút inštalovať techniku. S takýmto modelom vyučovania sme sa osobne zoznámili v ZŠ Krouna na Českej vysočine a v Ostrave-Porube.

Vaša škola organizuje veľké množstvo projektov (Školský parlament, Školské stredisko záujmovej činnosti, Ekokorok, Lego Dacta, ...). Máte čas aj na štandardné vyučovanie?

Som presvedčená, že áno. Na škole máme nový predmet *Projektové vyu-*

Foto: Archiv školy

čovanie. Školské stredisko záujmovej činnosti je súčasťou školy. Zastrešuje ho školský parlament. Organizuje krúžky, spolupracuje s centrom voľného času. Ak by táto mimovyučovacia činnosť pre deti nebola zaujímavá, nekonala by sa – žiaci by ju ignorovali. A samozrejme, všetko je o ľuďoch. Vychovávateľka Katka si vie deti získať.

Asi by sa mi páčilo učiť na škole, kde si vedenie všima a cení prácu učiteľov. Aj na internetovej stránke školy v sekcii Naše úspechy spomínate okrem žiackych úspechov aj ocenenia svojich učiteľov.

Teším sa z úspechov žiakov, som hrdá na ich učiteľov. Snažím sa vždy za ich úsilie i výsledky poďakovať.

Kto prináša nápady na všetky uvedené aktivity a projekty? Vedenie? Učelia? Rodičia?

Rodičia sú v tomto smere dosť pasívni. Skôr vystupujú v pozícii kritikov, a oponentov. Asi to priniesla táto neistá a hektická doba. A tak to zostáva na „moderných“ učiteľoch a na vedení školy. Hoci si myslím, že naša škola nie je výnimočná ani mimoriadna. Poznáam iné výborné školy a skvelých ľudí, ktorí sú pre nás inšpiráciou – blogy Dávida Králiky, dedinská školička Lieskovec...

Čo je pre vás hlavnou motiváciou pri smerovaní školy?

Smerovanie školy sa nastavilo akosi prirodzene. K tomu sa pridali učelia, ktorí chápu potreby súčasného i budúceho života. Sú ochotní ísť cestou modernizácie, snažia sa o vyriešenie mnohých problémov, bojujú s nedostatkom času. Sme ešte len na začiatku cesty. Takej našej – nerovnej a hrboľatej.

„Kľúčom k úspechu školy sú ľudia. Nech im slúži zdravie, majú podporu v rodine a nestrácajú optimizmus“, zaželala na záver rozhovoru Daniela Porubcová.

Zasurfujte si, matematikári!

www.pohodovamatematika.sk

Vysvetlenie a precvičenie učiva matematiky ZŠ a SŠ, zbierka neriešených príkladov a testov, opakovanie na prijímacie skúšky na SŠ a VŠ, príprava na maturitu, niekoľko vtipov a úsmevných príhod.

www.kazdodenamatika.szm.sk

Zbierka slovných úloh, rozdelená do niekoľkých kategórií. Súčasťou sú aj vzorové riešenia a žiacke zdôvodnenia, prečo by úlohu riešili práve týmto spôsobom.

www.matika.sk/namety.htm

Námety na oživenie hodín matematiky na I. stupni ZŠ a na mimoškolské aktivity. Záber tém je široký s dôrazom na vlastnú aktivitu žiakov, skúmanie, hľadanie, odhadovanie.

www.matematika.webz.cz/ostatni

Cifriková matematika pre stredoškolákov. Riešené príklady, zaujímavé texty, sudoku, šibenica z matematických pojmov, piškvorky.

www.matematika.host.sk/index2.htm

Výukové texty, príklady, online knihy, zaujímavosti, tabuľky pre stredoškolákov. V matematickom výkladovom slovníku nájdete definície najpoužívanějších pojmov.

www.tady.cz/zabavna.matematika

Matematické kúzla, aritmetické hry, algebra hrou, tajné písmo a číselné sústavy, šachové a kombinatorické zaujímavosti, zábavne o všeličom.

www.maths-packs.co.uk

Súbor matematických hier pre malé deti ocenené na medzinárodnej konferencii BETT určené na využívanie na interaktívnej tabuli. (V angličtine.)

www.nlvm.usu.edu

Malé on-line hry na precvičovanie matematiky. Môžete si vybrať z piatich oblastí matematiky a štyroch vekových skupín od 0 do 12 rokov. Angličtina by nemala byť prekážkou.

Petícia učiteľov a ich sympatizantov za prepracovanie systému kariérneho rastu pedagogických zamestnancov

1. Nesúhlasím s tým, aby bolo vykonanie atestačných skúšok pedagogických zamestnancov podmienené získavaním kreditov a žiadam o zrušenie tejto podmienky.
2. Žiadam, aby bol tzv. malý doktorát uznaný ako náhrada 1. atestačnej skúšky pedagogických zamestnancov.
3. Nesúhlasím s tým, aby bol kreditový príplatok vyplácaný iba počas doby platnosti kreditov, ale aby sa stal trvalou súčasťou tarifného platu pedagogických zamestnancov.
4. Žiadam, aby bola výška kreditového príplatku pedagogických zamestnancov zvýšená nasledovným spôsobom:

sobom: zo súčasných 6 % na 10 % za 30 kreditov a zo súčasných 12 % na 20 % za 60 kreditov.

5. Nesúhlasím s tým, aby boli kvalifikovaní začínajúci učitelia zaradení do 9. platovej triedy a žiadam, aby sa dostali opäť do 10. platovej triedy.
6. Nesúhlasím s tým, aby začínajúci učitelia museli ukončiť adaptačné vzdelávanie záverečným pohovorom a otvorenou hodinou pred skúšobnou komisiou.

V Košiciach 10. 4. 2010

Petíciu podávajú:

Mgr. Ivan DUDÁŠ, Mierová 1970/19, 026 01 D. Kubín
Mgr. Matúš BAŇAS, Janouškova 5011/13, 080 01 Prešov
<http://peticiaucitelov.szm.com>

Otázka (čitateľky) a odpoveď (poradcu ministra)

V súvislosti s prebiehajúcou reformou som sa prednedávnom pozastavila nad skutočnosťou, že **dva roky po prijatí nového školského zákona ani jedna z pedagogických fakúlt nepoňúka tohtoročným maturantom štúdium elementárnej pedagogiky v kombinácii s cudzím jazykom.**

A to aj napriek tomu, že vyučovanie CJ je povinné už od 3. ročníka ZŠ.

Sama učím na I. stupni ZŠ a viem, že dobrého učiteľa – jazykára je ťažké zohnať. Navrhovala som preto dcére – maturantke, aby si vybrala práve takúto kombináciu, s presvedčením, že určite nebude mať problém získať

miesto. Spomínanú aprobáciu sme však v ponuke žiadnej vysokej školy nenašli.

Zdá sa, že niektoré zmeny sa zaviedli do škôl príliš rýchlo, a pritom na iné (možno potrebné) budeme čakať príliš dlho...

× Jana ŠTEFANCOVÁ,
riaditeľka školy a matka maturantky

Vysoké školy pripravujúce pedagógov nezareagovali na zákon 245/2008 a nezaradili výučbu cudzích jazykov a informatiky do svojich bakalárskych a magisterských študijných plánov. Väčšina z nich dopĺňa toto štúdium iba formou kontinuálneho vzdelávania ako rozširujúce, doplnkové a iné štúdium pre učiteľov z praxe. Na základe tohto faktu minister školstva SR zvolal dekanov pedagogických fakúlt s cieľom, aby zaradili toto štúdium do programu. Poradu viedol profesor Schlosser. Diskusia smerovala dvoma líniami: prvým rie-

šením by bola zavedenie nových aprobačných kombinácií (I. stupeň + cudzí jazyk, resp. I. stupeň + IKT), druhou možnosťou by bolo začlenenie výučby CJ a IKT do existujúcich študijných programov učiteľov I. stupňa ZŠ. Viacerí sa priklonili k druhej možnosti. Z toho stanoviska vyplývajú nasledujúce kroky:

- upraviť existujúce študijné programy tak, aby mohli slúžiť ako základ pre kvalifikované vyučovanie CJ a IKT na I. stupni ZŠ.
- prepracované študijné programy zasláť znova na akreditáciu.

Riešenie pre učiteľské kombinácie II.

stupňa a SŠ by malo byť podobné. Možnosť pridať ďalšiu aprobáciu by si vyžiadala novú akreditáciu, tvorbu učebníc, prijatie nových pracovníkov na dané oblasti a pod.

Momentálne sa situácia na školách, ako vieme, rieši suplovaním, a to väčšinou nekvalifikovanými pracovníkmi. Predmetové komisie pre cudzie jazyky a informatiku v súčasnosti hľadajú možné riešenia a definujú stupne európskeho rámca pre kvalifikovanosť týchto učiteľov.

× Miron ZELINA,
poradca ministra školstva SR

Rovnaká úroveň maturitných skúšok pre všetkých?

Týmto príspevkom by sme radi narušili to „ticho“ v rezorte školstva, na ktoré poukazoval v septembrovom vydaní *DOBREJ ŠKOLY* V. Burjan. Myslíme si, že to ticho neznamená, že učiteľom nezáleží na zlepšení situácie. Skôr naopak.

Sme učiteľky cudzieho jazyka na strednej odbornej škole (bývalom strednom odbornom učilišti). Stále nás trápi situácia, ktorá existuje v súvislosti s maturitnými skúškami z cudzieho jazyka na týchto typoch škôl. Tiché vody sme sa snažili rozvrieť už v roku 2007, keď sme zorganizovali petíciu učiteľov cudzích jazykov odborných škôl a vtedajších učilíšť Prešovského a Košického kraja, ktorou sme chceli presadiť nižšiu úroveň skúšok na našom type škôl. Zaslali sme ju okrem MŠ SR aj na ŠPÚ a vtedajšiemu európskemu komisárovi pre vedu a vzdelávanie p. Figelovi. Učitelia určite ani netušia, že výsledkom nášho snaženia bola úroveň C v školskom roku 2007/2008, ktorá bola primeranejšia úrovni našich žiakov. Naša radosť však trvala iba do nasledujúceho septembra, kedy sa dostal do platnosti nový školský zákon, ktorý úplne potrel rozdiely medzi odbornými školami a gymnáziami. Koľko ľudí si myslí, že rozdiely medzi úrovňou vzdelateľnosti na týchto typoch škôl neexistujú?

Poslednou kvapkou v pohári našej trpezlivosti boli štatistické výsledky z maturity 2008/09 na stránke NÚ-

CEM, kde sme sa dozvedeli, že nižšia dosiahnutá úroveň v prípade SOŠ (40%) bola dôsledkom nedostatočnej kvalifikovanosti učiteľov cudzích jazykov na týchto školách. Nikto sa nezamyslí nad tým, akí žiaci na tieto školy

závisel od úspešného absolvovania maturitnej skúšky z jazyka (viď Vyhláška 510/2004).

Podľa novej školskej koncepcie by malo byť školstvo humannejšie a samozrejme prispievať k celkovému roz-

Ilustr. foto: Vladimír Burjan

prichádzajú, nikto nevie, aká je ich výstupná úroveň znalosti jazyka po skončení ZŠ. Výstupnou úrovňou podľa Európskeho referenčného rámca by mala byť úroveň A2. Je však skutočne taká? Veď Testovanie 9 sa robí iba zo slovenského jazyka a matematiky, hoci už niekoľko rokov nie je povinná maturita z matematiky. Písali sme o tom v pripomienkach k ŠKVP, píšeme o tom každoročne po EČ maturity. Pripadá nám to však ako boj s veternými mlynmi...

Naši študenti však vynikajú v odborných predmetoch (dosahujú výborné výsledky aj na celoštátnych súťažiach), čo súvisí s ich profesijnou orientáciou a zameraním, ale v štúdiu cudzích jazykov sú schopní dosiahnuť väčšinou iba základnú úroveň.

Nemožno poprieť, že stredné odborné školy pripravujú kvalifikovaných odborníkov pre trh práce, kde je maturita takmer nevyhnutnosťou. Pokladáme tiež za neprípustné, aby jeden z konečných výstupov stredoškolského odborného štúdia – výučný list –

voju našej mladej generácie. Daná situácia je však trápením pre žiakov a neprináša radosť z vyučovania ani učiteľom. Často sa potom čudujeme, prečo sa mladí ľudia utiekajú k drogám. My im však nevytvárame možnosti na sebarealizáciu.

Keď zoberieme do úvahy množstvo odborných škôl na Slovensku, pri budúcom možnom porovnávaní výsledkov MS v jednotlivých európskych krajinách bude Slovensko v nelichotivej situácii a úroveň vyučovania cudzích jazykov bude posudzovaná ako veľmi slabá. Veď vo väčšine európskych krajín si môžu študenti voľiť z viacerých úrovní skúšok.

× Mária TERRAJOVÁ

× Darina VARGOVÁ

Stredná odborná škola, Poprad

Daná situácia je však trápením pre žiakov. Často sa potom čudujeme, prečo sa mladí ľudia utiekajú k drogám. My im však nevytvárame možnosti na sebarealizáciu.

Poznámka: Autorky sa s uvedeným problémom obrátili aj na predstaviteľov viacerých politických strán. Na ďalšej strane prinášame mierne skrátené stanoviská dvoch z nich, ktorí zareagovali do uzávierky.

Reakcia strany SMER-SD

Uvedomujeme si, že prijatím nového Zákona o výchove a vzdelávaní, tzv. školského zákona, sa nekončí reforma. Reforma aj nášho vzdelávania musí pokračovať, musí vychytať nedostatky z praxe a, prirodzene, novelizovať prijatý zákon. Zákon nie je dogma, zákon má slúžiť učiteľom, pedagogickým pracovníkom, žiakom a študentom. Reformný proces je systematický, reaguje na nové výzvy, poznatky z praxe a potreby nových vzdelávacích stimulov.

Problém, ktorý Vás trápi, veľmi dobre poznám a po diskusiách s pedagógmi ho musíme napraviť. Konkrétne dôležité je ovládanie jedného cudzieho jazyka na stredných odborných školách, dva jazyky už idú nad mož-

nosti vzdelávacích, teoretických a praktických aktivít v oblasti odborného školstva. Preto navrhujeme na odborných školách povinne vyučovať len jeden cudzí jazyk a maturitu z cudzieho jazyka absolvovať z voliteľných viacerých úrovni skúšok. Radšej pridať viac odborných a praktických kreatívnych predmetov na úkor druhého cudzieho jazyka a posilniť výstup z odborného štúdia a praktických zručností.

× Dušan ČAPLOVIČ
podpredseda vlády SR a strany SMER-SD

Reakcia strany SaS

Jedným z významných prvkov volebného programu strany SaS je návrh vytvorenia konceptu štátnych záverečných skúšok na stredných školách. Súčasťou záverečných skúšok má byť aj hodnotenie dosiahnutej úrovne vzdelania v cudzom jazyku pri ukončení stredoškolského štúdia, vrátane stredných odborných škôl.

Vzdelávanie v cudzích jazykoch je nepochybne významné, ale dosiahnutú úroveň vzdelania je potrebné posudzovať v závislosti od typu strednej školy, prípadne od zvoleného študijného programu, a teda aj v prípade štátnej záverečnej skúšky je potrebné posudzovať a hodnotiť dosiahnuté vzdelanie v cudzom jazyku diferencovane, v závislosti od typu školy.

Ďalším významným prvkom a jednou z najvyšších priorit programu SaS v oblasti školstva je zavedenie systému hodnotenia kvality vzdelávania na každej škole. Bude sa uskutočňovať interne metódou autoevaluácie (podľa konkrétnych kritérií, ktoré si škola vo pred stanoví) a externe (niektorou z nezávislých akreditovaných agentúr).

Najnižšiu prijateľnú úroveň vzdelávania v cudzích jazykoch pre daný typ školy by mal stanovovať štátny vzdelávací

program, avšak malo by byť ponechané na samotnej škole, aké ďalšie (vyššie) úrovne vzdelávania v cudzom jazyku bude mať vo svojom školskom vzdelávacom programe.

Do hodnotenia škôl sa týmto bude prenášať to, ako naplňajú svoje úmysly vo vzdelávaní cudzích jazykov.

Sme presvedčení, že týmito opatreniami dosiahneme stanovenie PRIMERANEJ úrovne povinnosti školy vzdelávať žiaka v cudzom jazyku a umožníme škole vzdelávať aj na vyššiu úroveň tých žiakov, ktorí sa pre náročnejší študijný program rozhodnú. Školy samotné a nezávislé agentúry posúdia, ako škola naplňa stupne kvality, pre ktoré sa rozhodla.

× Ivan JURÁŠ
tímlíder SaS pre školstvo

Úvahy po zvonení

► Často uvažujem nad tým, ako vznikli jednotlivé slová a na aké súvislosti poukazuje ich etymológia. Tak napríklad v nemeckom slove *erziehen* (vychovať) zaznieva *ziehen* – ťahať. Výchova je vnímaná ako „ťahanie“ dieťa nahor, na úroveň dospelého. Rovnako anglické *bring up* či *raise* (vychovať) naznačuje zdvíhanie, cestu nahor. V našom *vychovať* počujem *chovať*, vo význame *kŕmiť, živiť*.

► Podľa môjho názoru by škola mala nájsť spôsob a čas, ako popri naplánovanom učive vysvetľovať a komentovať to, čo sa práve deje v okolí školy, v našej krajine, v Európe, vo svete... Vzdelávanie by tak bolo oveľa zaujímavejšie a žiaci by videli jeho súvis so životom. Napríklad v týchto dňoch celá Európa diskutuje o problémoch Grécka. Hovorí sa o nich aj v rodinách žiakov. Škola sa však tvári, že o ničom nevie a učitelia sa na hodinách snažia žiakov zaujať Ohmovým zákonom alebo 30-ročnou vojnou. Chyba! Teraz treba na matematike riešiť úroky, na dejepise sa pozrieť na novodobú históriu Grécka, na náuke o spoločnosti hovoriť o princípoch fungovania EÚ, na ekonómii žiakom vysvetliť, čo to znamená, keď štát zbankrotuje. A na etickej výchove či náboženstve diskutovať o tom, čo je a čo nie je „pomoc blížnemu v núdzi“.

► Rodičom je často vytýkané, že necítia dostatočnú zodpovednosť za vzdelávanie svojich detí. Je to však aj dôsledok toho, že štát zaviedol povinné, monopolizované a direktívne riadené vzdelávanie. Pocit zodpovednosti nikdy nevznikne tam, kde nie je dostatočná možnosť voľby a sloboda rozhodovania.

V. Burjan

Učitelia nesmú byť úradníkmi!

Z diskusií s učiteľmi základných, stredných a dokonca aj materských škôl cítim, že byrokratizácia vzdelávania sa stáva najväčším postrachom našich pedagógov. Ak sa mnohí učitelia viac sťažujú na papierovačky a formality ako na platy či problematické deti, je to signál vážneho problému.

Pod byrokratizáciou vzdelávania sa skrývajú najmä tri „mučiace nástroje“:

Prvým sú komplikované, často nepoužiteľné až nezmyselné predpisy, metodické pokyny a iné usmernenia, ktoré však inšpekcia či nadriadení vy-máhajú.

Druhou, obzvlášť zákernou, formou byrokratizácie je zvýšený tlak na učiteľa, aby produkoval papiere namiesto učenia. Papierovanie v ostatných rokoch podnietili najmä decentralizácia a tzv. obsahová reforma. Decentralizácia znamenala, že škola musí často vyplňať oveľa viac tlačív pre štatistické účely ako v minulosti, pretože zriaďovateľ, ministerstvo, štatistický úrad a iní aktéri majú každý inú predstavu o tom, ako majú čiaročky vyzeráť. Závažnejšie problémy však spôsobila tzv. obsahová reforma, ktorá vďaka časovému tlaku, nedomyslenosti a slabej podpore viedla k hromadnému vyrábaniu veľkého množstva rôz-

Ilustr. foto: Vladimír Burjan

nych plánov od úrovne školy až po predmet a hodinu.

Tretou formou byrokratizácie alebo skôr formalizácie života učiteľa je účasť na rôznych formálnych vzdelávacích a projektových aktivitách bez dostatočnej kvality, iba pre „čiariku“. Viaceré národné projekty k tomu prispeli, ale nový zákon upravujúci kariérny rast pedagógov to dovърšil, keď povýšil formálne naháňanie kreditov (najlepšie na centrálne organizovaných rýchlokurzoch) na merateľné zlepšenie kvality učiteľa.

Odbyrokratizovanie vzdelávania by malo byť v najbližších rokoch jedným z hlavných cieľov ministerstva školstva. Nestane sa to totiž samo od seba, naopak, samospádom sa regulácie a požiadavky iba hromadia ako vrstvy ruin v archeologickom nálezisku.

Čo sa dá robiť? V prvom rade si treba povedať, že pôjde o prioritu. Debyrokratizácii vždy stojí v ceste veľa prekážok a ak si na to politici nenájdu čas, o pár rokov toho bude ešte viac. Konkrétnym opatrením je dať učiteľovi (alebo niekomu inému) právo nominovať nezmyselnú reguláciu či požiadavku zhora alebo zisťovaný štatistický údaj na zrušenie. A ak sa nikto neozve, automaticky ho po 30 či 60 dňoch zrušiť. Ak sa úrad (úradník) ozve, bude na ňom bremeno preuká-

zať, že je to potrebné. A rozhodovať o tom nebude on sám, ale nezávislá komisia. Obdobné nástroje sa úspešne uplatnili pri odbúravaní zbytočných predpisov vo viacerých krajinách.

Mnohé údaje, inštrukcie či štatistiky však nie sú nezmyselné ako celok, preto ich ako celok ani nemožno zrušiť. V takých prípadoch pomôže pravidlo: *konsolidovať, zjednodušovať, štandardizovať*. Ministerstvo školstva by malo zriadiť pracovné skupiny zložené najmä z učiteľov z praxe, ktoré by nielen „prekopali“ rôzne usmernenia, ale ich aj pospájali a vyradili z nich to, čo nemá zmysel alebo nie je nevyhnutné. Podobný postup možno použiť aj v súvislosti so štatistikami. Dá sa to stihnúť do jedného roka.

Osobitnou kapitolou sú národné projekty a systém kariérneho rastu. Tu jednoduché odpovede na formalizmus asi nie sú, ale pomôcť by mohlo, ak by kariérny rast učiteľa bol iba minimálne viazaný na formálne „naháňanie kreditov“ a viac na nezávislosť a hĺbkovosť atestačných skúšok a s nimi spojených hodnotení učiteľovej práce.

× Miroslav BEBLAVÝ

Autor je vysokoškolský pedagóg, venuje sa vzdelávacej a sociálnej politike, kandiduje za SDKÚ-DS do NR SR

Byrokratizácia vzdelávania sa stáva najväčším postrachom našich pedagógov. Ak sa mnohí učitelia viac sťažujú na papierovačky a formality ako na platy či problematické deti, je to signál vážneho problému.

Skúsenosti s využívaním interaktívnej tabule

Na skúsenosti s využívaním interaktívnej tabule (IT) sme sa opýtali PaedDr. Janky Halečkovej, riaditeľky ZŠ na Námestí mladosti v Žiline.

Pani riaditeľka, aký vidíte význam využívania interaktívnej tabule (IT) vo výchovno-vzdelávacom procese?

V školskom roku 2009/10 bol našej škole schválený projekt s podporou EU – Multimediálne európske jazykové portfólio (MEJP) s cieľom inovovať metódy a formy výučby cudzích jazykov vytvorením šablóny MEJP a jeho pilotné overovanie funkčnosti. Vo svojej multimediálnej forme sa má stať efektívnym nástrojom e-learningu. Jazykové portfólio patrí ešte aj dnes k revolučným prístupom nadobúdania zručností v cudzom jazyku. U žiakov podporuje motiváciu, samostatnosť, sebahodnotenie, aktívne učenie sa, mnohojazyčnosť. A práve zložku inte-

raktivity a multimediálnosti nám pomáhajú vnášať do projektu IT.

Áký typ IT ste sa rozhodli využívať vo vašej škole a prečo?

Trh ponúka viac možností. Je možné vybrať si doslova na mieru podľa požiadaviek školy. V našom prípade sme sa zamerali najmä na funkčnosť, mobilitu, variabilnosť, kvalitu doplnkov. Naša škola je pavilónového typu, pričom každý pavilón je viacposchodový. Ako najvýhodnejšia sa preto javí IT s týmito vlastnosťami: mobilná, premiestniteľná do iných tried ročníka na danom poschodí, spĺňajúca najvyššie požiadavky učiteľov na obsluhu (ako napr. ovládanie dotykom i popisovačom), odolná, s pevnou konštrukciou stojanu, ultrakrátkym projektorom a so širokou ponukou interaktívnych výučbových softvérov.

Cena za takú IT iste nie je najnižšia. Ako ste postupovali pri jej obstaraní?

Projekt *Multimediálne jazykové portfólio* sa realizuje v rámci OP Vzdelávanie a opatrenia *Premena tradičnej školy na modernú*. V našom ponímaní jazykového portfólia chápeme IT ako prirodzený prostriedok vyučovania, ktorý bude žiaka motivovať do práce. Plánované výstupy príslušných aktivít zo strany učiteľov i žiakov sú postavené na aktívnom využívaní IT. Jediným spôsobom, ako realizovať našu myšlienku v praxi, bolo zapojenie sa do projektu, v rámci ktorého sme získali nenávratný finančný príspevok v sume 174 699 €. Vďaka týmto prostriedkom sme boli schopní vybaviť školu najmodernejšou dostupnou technológiou. Konkrétne interaktívne tabule sme získali ich prenájomom počas celého trvania projektu.

PR-text

Dvojité ovládanie.

Interaktívna zostava SCHOOL:

- interaktívna tabuľa QOMO QWB200 (uhlopriečka 200cm) **záruka 5 rokov**
- slovenský softvér Flow Works
- projektor **záruka 3 roky vrátane lampy**
- konzola k projektoru
- integrovaný 10W reproduktor
- zdvíhací mechanizmus

Inteligentný dotykový systém rozpozná pero alebo Váš prst a presne ho bude sledovať kdekkoľvek na tabuli.

FaxCOPY

KONTAKT:

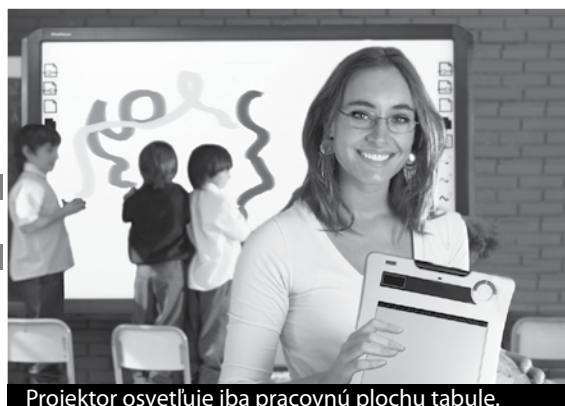
- ☎ 0850 11 15 15
(za cenu miestneho hovoru)
- ✉ obchodne@faxcopy.sk

www.faxcopy.sk

BEZPLATNÉ PRÁZDNINY...

Počas letných prázdnin splátky neplatíte / 8 mesiacov zadarmo.

paušál
Fix
škola

Projektor osvetľuje iba pracovnú plochu tabule.

Využite Paušál Fix škola* za akčiovú cenu **99€ s DPH mesačne** (zostava COMBI UP), ušitý na mieru Vašej školy.

* Viazanosť na 48 mesiacov. Možnosť odkúpenia zostavy počas zmluvy, alebo po jej ukončení.

Mobilné aj pevné riešenia.

Inzercia

Dobre, učme pre život. Ale čo to znamená?

Dve veľmi vydarené učiteľské konferencie v Kysuckom Novom Meste (o ktorých sme v DOBREJ ŠKOLE obšírne referovali), sa svojim názvom i programom pokúšali spropagovať slogan „Učme pre život!“ Aby tieto slová nezostali iba prázdny heslom, bolo by dobré vyjasniť si, čo sa nimi vlastne rozumie. Tento príspevok má byť úvodným impulzom k širšej diskusii na túto tému.

K prvému slovu sloganu („učme“) mám drobnú terminologickú poznámku: činnosť, ktorú vykonáva učiteľ (vo vzťahu k žiakom), sa nazýva „vyučovanie“, a činnosť, ktorá sa odohráva na strane žiaka (prevažne v jeho mysli), sa nazýva „učenie (sa)“. Ak je teda náš slogan formulovaný z pozície učiteľov, mal by správne znieť „Vyučujme pre život!“. V hovorovej reči sa uvedené rozlíšenie niekedy nedodržiava – hovoríme že „učiteľ učí“. **Je však dobré mať v pojmoch jasno, pretože ony významne ovplyvňujú naše uvažovanie o veciach.** Nie je náhoda, že medzi „vyučovaním“ a „učením (sa)“ rozlišuje väčšina jazykov (teach/learn, unterrichten/lernen, enseigner/étudier...). Toto rozlíšenie je veľmi užitočné. Bez neho by sme napríklad nevedeli skonštatovať smutnú pravdu, že **v našich triedach síce prebieha vyučovanie, často tam však nedochádza k učeniu.**

Hoci slovíčko „pre“ je zdanlivo iba nepodstatnou predložkou, možno je z celého sloganu najpodstatnejšie. Poukazuje totiž na účelovosť, intencionalitu pedagogickej činnosti. **Pripomína**

Hoci moderný človek trávi väčšinu času v práci, redukcia nášho života na svet práce je škodlivá a škola by ju rozhodne nemala podporovať.

nám, že vyučovať by sme mali s istými cieľmi, „pre niečo“. A to s cieľmi jasnými, explicitne sformulovanými a patrične zdôvodnenými. Žiaľ, naše školstvo fungovalo celé desiatky rokov de facto bez cieľov. Tie oficiálne, formálne (rozvíjať socialistickú osobnosť mladých ľudí...) skoro nik nebral vážne a iné neexistovali. A tak sme si postupne všetci zvykli na to, že školy vlastne žiadne ciele nepotrebujú, že ich existencia a ciele sú akosi samozrejmé, vyplývajúce zo samotnej podstaty štátneho vzdelávacieho systému. Až súkromné a alternatívne školy

Ilustr. foto: Vladimír Burján

vznikajúce po revolúcii začali ako prvé vytvárať a verejne prezentovať dokumenty s explicitne sformulovanými cieľmi. Pritom sa, trochu paradoxne, práve pre ne stali neraz terčom kritiky a spochybňovania. Bolo to trochu nespravodlivé, pretože **väčšina štátnych škôl vtedy žiadne jasné ciele nemala (a dodnes nemá!), čo je oveľa horšie.**

Tretie slovo nášho sloganu („život“) je veľmi všeobecné a mnohoznačné. Vzdelávanie *pre život* preto môže mať veľmi rozmanité smerovanie, podľa toho, akú interpretáciu zvolíme. Rád by som v ďalšom varoval pred niektorými zúženými, zjednodušenými a v konečnom dôsledku kontraproduktívnymi interpretáciami *učenia pre život*.

Učme pre život, ale nielen ten pracovný! Máme aj osobný život.

Hoci moderný človek trávi väčšinu času v práci, **redukcia celého nášho života na svet práce je škodlivá a škola by ju rozhodne nemala podporovať.** Žiaľ, čoraz viac sme svedkami toho, že svet zamestnávateľov (vdaka svojej ekonomickej sile) vnucuje školám vlastnú agendu. Úloha školy sa tak postupne redukuje na prípravu pracovnej sily, ktorá čo najlepšie vyhovuje požiadavkám zamestnávateľov. Tento aspekt prípravy na život je nepochybne dôležitý, rozhodne by však nemal celkom vytlačiť prípravu na iné sféry života. **Človek predsa nie je v živote iba zamestnancom.** Je aj partnerom, rodičom, susedom, občanom, voličom, nositeľom a pokračovateľom istej kultúrnej tradície... Navyše, pokiaľ ide o svet práce, naša škola akoby automaticky predpokladá, že všetci žiaci budú zamestnancami. Ale oni sa predsa môžu rozhodnúť aj pre vlastné podnikanie. Pripravujú školy žiakov dostatočne aj na takúto životnú cestu?

Učme pre život, ale nielen ten praktický! Máme aj duchovný život.

Zdá sa, že slogan *Učme pre život!* sa najčastejšie interpretuje ako **výzva na odklon od teoretickosti, neužitočnosti a akademizmu, ktorými náš systém vzdelávania už celé desaťročia trpí.** Je vnímaný ako výzva na opustenie nepraktického teoretizovania a posilnenie užitočnosti a spätosti vzdelávacieho obsahu s realitou. Hoci takýto posun (v rozumnej miere) by nášmu školstvu nepochybne veľmi prospel, nesmieme pritom zabudnúť, že **človek má aj duchovný život, nielen praktický.** Ak by dnes všetky školy na svete začali učiť iba veci, ktoré sú „praktické“ z hľadiska každodenného života, za 50 rokov by nikto na zeme-guli nedokázal čítať egyptské hierogly-

fy. A to by bola tragédia. Učiť pre život by teda nemalo znamenať učiť *iba pre praktický* život. Každý kultivovaný človek by predsa mal mať aj rôzne kultúrne a duchovné potreby. Napríklad všeobecná orientácia v problematike náboženstiev (bez ohľadu na osobnú konfesiú) by mala byť pre každého vzdelaného dospelého človeka samozrejmosťou. To isté platí o primeranom vzťahu k rôznym druhom umenia (aj keď iba na pasívnej úrovni). Parafrázujúc slová britského historika Georga Trevellyana: **nestačí, aby školy učili žiakov čítať, musia ich aj naučiť posúdiť, čo je hodné čítania.**

Učme pre život, ale nielen pre ten budúci! Žiaci žijú už aj dnes.

V poslednom čase sa často opakuje, že škola má žiakov dobre pripraviť na budúci život, rozumie sa na ich život v dospelosti. Uvedomme si však, že väčšina žiakov strávi v škole aspoň 13 rokov! To je príliš dlhá doba na to, aby

sme ju zredukovali iba na „čas prípravy na dospelosť“. **Školské roky sú autentickou a plnohodnotnou súčasťou nášho života – ten sa predsa nezačína maturitou!** Počas školských rokov sa v živote dieťaťa či mladého človeka odohrá množstvo významných a jedinečných životných situácií. Bola by preto chyba, keby ich škola „v zápale príprav na dospelosť“ ignorovala. **Škola by mala byť pomocníkom a sprievodcom súčasným životom detí.** Nejedno 13-ročný žiak intenzívne prežíva generačný konflikt s rodičmi. Užitočné rady, ako ho zvládať, by žiak určite potreboval a ocenil viac, ako nejedno akademické učivo, o ktorom mu učiteľia tvrdia, že ho „raz bude v živote potrebovať“.

Učme pre život, ale nie pre ten svoj! Žiaci budú žiť svoj život.

Jednou z najdôležitejších profesionálnych schopností učiteľa by mala byť schopnosť *odosobniť sa*. (Nemá to

však nič spoločné s neosobným prístupom k žiakom!) Ide o to, aby učiteľ chápал, že každý žiak je samostatná individualita a osobnosť, v mnohom odlišná od učiteľa. Žiaka čaká jeho vlastný život, ktorý bude určite iný ako učiteľov život. A to nielen preto, že svet bude technologicky vyvinutejší. Žiak vychádza z iného rodinného prostredia, budú ho formovať iné životné skúsenosti, na základe ktorých si vytvorí inú hierarchiu hodnôt a iné životné ciele. **Učiteľ musí byť schopný rešpektovať, že jeho žiaci majú v mnohom iný pohľad na svet.** Netvrdím, že škola má rezignovať na snahu skvalitniť či kultivovať názory a postoje žiakov. Až príliš často sa však stretávam s neprimerane direktívnym prístupom učiteľov, ktorí žiakom poskytujú iba málo priestoru na vlastnú aktivitu, názory, rozhodnutia. **Učme žiakov, ako majú myslieť, nie čo si majú myslieť.**

× Vladimír BURJAN
EXAM testing, Bratislava

Široký výber multifunkčných zariadení Canon pre Vašu školu

Priestorovo úsporné zariadenie poskytuje čiernobiele kopírovanie a možnosť miestnej tlače. Vďaka voliteľnej sieťovej tlači a skenovaniu je toto cenovo dostupné zariadenie ideálne pre Vašu školu.

Mesačný paušálny poplatok
Fix Škola už od **20,49€***

* Cena zariadenia s vrchným krytom.

Canon iR2318

ilustračné foto

Paušál Fix & Flex Škola na 48 mesiacov

Počas letných prázdnin splátky
neplatíte / 8 mesiacov zadarmo.

Výhody FIX

- Pevná mesačná splátka za prenájom zariadenia a príslušenstva.
- Pevný mesačný servisný poplatok.
- Možnosť odkúpenia zariadenia počas zmluvy alebo po jej ukončení.

Výhody FLEX

- Možnosť zakúpenia balíčka Flex – balíčka predplatených kópií/výtlačkov za zvýhodnené ceny.
- V ponuke niekoľko veľkostných typov balíčkov Flex.
- Možnosť rozšíriť balíček Flex o dodávku papiera.

Kompaktné, farebné a efektívne zariadenie iRC2380i Vám pomôže komunikovať vo farbe.

Mesačný paušálny poplatok
Fix Škola už od **74,17€***

* Cena zariadenia bez príslušenstva.

Canon iRC2380i

ilustračné foto

FaxCOPY

KONTAKT:

☎ 0850 11 15 15 (za cenu miestneho hovoru)
✉ obchodne@faxcopy.sk
🌐 www.faxcopy.sk

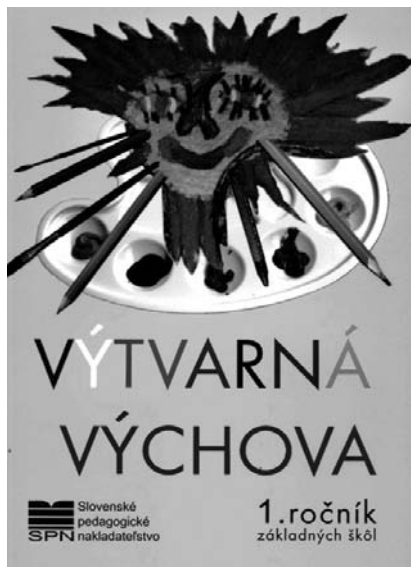
Učebnica praktického predmetu plná náročného textu

Učebnice
pod lupou

Ak ste si v septembri, podobne ako ja, mysleli, že vás už nič neprekvapí, pozrite si novú učebnicu *Výtvarnej výchovy pre 1. ročník ZŠ*. Bola to, ak sa dobre pamätám, jediná učebnica, ktorá prišla na školy včas – v septembri. (Na DVD pre učiteľa ku knihe však čakám dodnes.) Pán Ladislav Čarný je určite vychýrený akademický maliar, ale pochybujem že vôbec tuší, o čom je elementárna pedagogika. A o duši 6-ročného dieťaťa zjavne nevie vôbec nič. Inak by nemohol „napísať“ učebnicu praktického predmetu s neúmerňm množstvom textu náročného aj pre piataka. A nemohol by tému „fantastický dom“ ilustrovať obrázkom embrya v priereze matkinho brucha.

Pri časti Praveké maľby som si opakovane pozerala titulnú stranu, komu je kniha určená. Deti sa dozvedia, kto je architekt, čo je autoportrét, že prorok Mohamed a filozof Dioge-

nes bývali v čudných domoch... Vysvetlíme pojmy a po hodine sa konečne dostaneme k maľovaniu. Alebo mi niečo ušlo? O tomto má byť výtvarná výchova v 1. ročníku? Nie o maľovaní, o zlepšovaní motoriky, o vnímaní detailov, o pomere, o priestore, ktorý de-

ti v tomto veku vnímajú skreslene? Je to kniha, ktorá deťom zostane. Vlastne darček. Čudné – nemáme základné učebnice, ale máme peniaze na darčeky. Na kvalite papiera a obalu vidno, že sa na nej nešetřilo. Šetrilo sa inde. (Například aj pri učebniciach takých „nepodstatných“ predmetov, ako je matematika pre 1. ročník, z ktorých naša škola dostala o 70 % menej, ako objednala!)

A šetrilo sa aj na nových druháčkových učebniciach. Pán minister nám v médiách vysvetlil, že výber učebníc je dlhodobý, zodpovedný proces. A spýtal sa, či nám vraj robí problém učiť zo starých učebníc, či boli až také zlé. Nie, pán minister, neboli! Práve naopak, boli dobré (mám teraz na mysli učebnice pre 2. ročník ZŠ). Minimálne nemali obal stočený do rúrky ako tie nové...

× Ibolya STRAUSSOVÁ
Základná škola Nižný Klátov

Ešte ku komunikácii školy s rodičmi...

Reakcia

Na napísanie môjho príspevku ma inšpiroval text Miroslava Danihela o komunikácii americkej školy s rodičmi žiakov v *DOBREJ ŠKOLE* č. 5. *Chcela by som reagovať z pozície vyučujúcej, ale aj rodiča.*

Možno to bude znieť zvláštne, ale ja podobnú komunikáciu pravidelne zažívam cca od roku 2007, odkedy mám vlastný e-mail, i keď z pozície učiteľky v značne obmedzenom rozsahu. Pri znám sa, že nápad s e-mailovou komunikáciou s rodičmi nevyšiel z mojej hlavy – čítala som o ňom v mesačníku *Rodina a škola*. Rozhodla som sa realizovať ho najmä pri komunikácii s rodičmi tých žiakov, ktorým sa venujem v rámci mimovyučovacích činností (najmä súťaží). Veľmi výhodnou sa takáto komunikácia ukázala byť aj v prípade mojej či žiakovej choroby. V po-

slednom čase, v prípade záujmu, neodmietam takúto komunikáciu ani s ostatnými rodičmi, ani so žiakmi samotnými (napr. posielanie zadaní úloh v prípade neprítomnosti a pod.). Problémom je, že v škole nemá každý učiteľ svoj počítač, preto takouto formou komunikujem najmä z domu.

Rada by som sa zmienila aj o skvelej komunikácii s učiteľmi Gymnázia na Ul. D. Tatarku v Poprade, ktorú som zažila ako rodič (študoval tam môj syn). Som presvedčená, že vedenie i pedagógovia tejto školy robia všetko pre to, aby sa tam študenti nielen vynikajúco cítili, ale aby zároveň boli aj čo najlepšie pripravení na vysokoškolské štúdium. Spomeniem aspoň nadštandardné situácie v komunikácii s pedagógmi v čase, keď bol môj syn neprítomný. Bolo to často, pretože sa zúčastňoval nielen na všetkých kolách

súťaží v matematike, fyzike a informatike, ale aj na prípravných sústreďeniach. Triedna učiteľka Mgr. Libuša Štrbianová v spolupráci s ostatnými kolegyňami vždy zabezpečila, aby syn bol informovaný o všetkom, čo sa v škole preberalo. Spolužiáci mu zošity odfotili a poslali e-mailom ako fotografiu. Pedagógovia mu umožnili dohodnúť si termín písomných i ústnych odpovedí, ktoré mu nekolidovali so súťažami a sústreďeniami. (Pritom nešlo o žiadne úľavy – syn musel absolvovať všetky predpísané ústne i písomné skúšky.) Išlo o korektný prístup zo strany pedagógov, ktorí považovali telefonický, e-mailový a v prípade potreby i osobný kontakt s rodičmi za samozrejmosť.

× Danica BOŽOVÁ
Základná škola, Mierová ul., Svit

Angličtinári, uvažujete o novom zamestnaní?

Helen Doron ®
Early English

Už dlhšie rozmýšľate nad tým, ako si zarobiť viac? Radi by ste sa realizovali v práci, ktorá vás bude osobne naplňovať? Zaujímavé, perspektívnejšie a najmä finančne motivujúce zamestnanie prináša pre učiteľov anglického jazyka metóda Helen Doron Early English.

Helen Doron Early English, kurzy angličtiny pre deti od troch mesiacov do 14 rokov, sú „duchovným dieťaťom“ anglickej lingvistiky Helen Doron. Spôsob, akým sú kurzy vedené, je v porovnaní s klasickým vyučovaním už v základe odlišný. Na kurzoch Helen Doron Early English sa dieťa učí anglický jazyk tak, ako sa učí svoj materinský jazyk – prostredníctvom opakovaného počúvania a pozitívneho povzbudzovania.

Stať sa učiteľom tejto metódy vám preto poskytne nielen zaujímavú kariéru, ale zmení aj váš pohľad na spôsob výučby cudzieho jazyka i spôsob interakcie s malými deťmi. Ako učiteľ Helen Doron Early English budete môcť dať deťom lepší štart do života a zažijete pri tom aj veľa zábavy.

Autorka programu p. Helen Doron verí, že každé dieťa môže byť geniálne a dokáže sa naučiť akékoľvek množstvo jazykov. Od vzniku metódy Helen Doron Early English prešlo už 25 rokov a za tento čas sa vďaka nej naučilo anglický jazyk takmer milión detí z rôznych krajín.

Program výučby anglického jazyka na základe rovnakých princípov, ako sa dieťa už v ranom veku učí svoj materinský jazyk, napomáha ešte väčšiemu rozvoju detského mozgu. Dieťa sa učí počúvaním zvukov jednotlivých vyučovacích jednotiek (blokov) počas jedenia, hrania, obliekania, prípravy na spanie a pod. Týmto spôsobom dokáže tieto zvuky absorbovať veľmi ľahko.

Keď príde dieťa na hodinu s učiteľkou, už pozná zvuky, slová a pesničky a počas zábavných činností s učiteľkou sa naučí ich význam. Kurzy Helen Doron Early English obohacujú deti v mno-

hých ohľadoch. Na kurzoch sú deti motivované učiť sa jazyk aj naďalej. Vďaka výučbe touto jedinečnou metódou sa rozširuje schopnosť učiť sa jazyky. Deti sú schopné porozumieť a učiť sa anglický jazyk z TV a okolitého prostredia. Rodičom sa šetria peniaze, pretože v budúcnosti nebudú pre svoje dieťa potrebovať súkromného učiteľa angličtiny.

Foto: archív Helen Doron

Ako učiteľ tejto prevratnej metódy sa stanete súčasťou medzinárodnej siete, ktorá poskytuje neustálu podporu vzdelávania lektorov prostredníctvom každoročných konferencií, seminárov a stretnutí, tiež cez webový portál pre učiteľov či učiteľské fórum. Získate podnetné a finančne motivujúce zamestnanie, pričom budete pracovať spôsobom veľmi prospešným pre deti. Učením pomocou metódy Helen Doron Early English im odovzdáte to najlepšie z angličtiny hravou, nezaťažujúcou formou a vytvoríte im cestu pre úspešnejšiu budúcnosť.

Učiteľom metódy Helen Doron Early English sa môžete stať aj popri svojom terajšom zamestnaní, pretože pracovný úväzok je flexibilný. Na základe dohody s lokálnym vyučovacím centrom je možné pracovať na celý úväzok, na skrátený úväzok alebo na dohodu. Ak vo vašom meste nie je Helen Doron centrum, môžete začať aj ako

nezávislý učiteľ, prípadne si francúzštinovo otvoriť nové centrum HDEE.

Vhodnými kandidátmi sú ľudia s učiteľským diplomom, skúsenosťami vo vzdelávaní a certifikátom z anglického jazyka. Samozrejmosťou by mala byť radosť z práce s deťmi. Lektorom metódy Helen Doron Early English sa stanete vďaka vzdelávacím kurzom pre učiteľov, ktoré vedú kvalifikovaní školi-

telia. Ide o profesionálov s dlhoročnými skúsenosťami a preukázateľnými úspechmi pri školení nových lektorov. Od roku 1987 tieto špičkové kurzy absolvovalo množstvo učiteľov angličtiny, ktorí tak získali novú, vzrušujúcu a oceňovanú kariéru učiteľov Helen Doron na celom svete.

Ak vás predchádzajúce riadky zaujali a chceli by ste učiť angličtinu netradičným spôsobom, napíšte nám na slovakia@helandoron.sk, radi vám poskytneme viac informácií. Najbližšie školenia budúcich učiteľov Helen Doron Early English prebehnú už v auguste 2010!

Využite jedinečnú príležitosť a zmeňte svoj život! Ako učiteľa Helen Doron Early English vás čaká zaujímavá a naplňujúca celoživotná kariéra, ktorá vám súčasne poskytne potrebnú slobodu.

Školstvo a vzdelávanie vo volebných programoch politických strán (3. časť)

Kedže nás 12. júna čakajú parlamentné voľby, rozhodli sme sa postupne predstaviť čitateľom DOBREJ ŠKOLY volebné programy niektorých politických strán. Presnejšie tie ich časti, v ktorých strany prezentujú svoje zámery v oblasti regionálneho školstva. V tretej, záverečnej časti seriálu dostali priestor strany KDH, SMER-SD a SNS. Texty uverejňujeme bez akýchkoľvek redakčných či jazykových úprav. Za ich obsah zodpovedajú jednotlivé politické strany.

Lepšie vzdelanie

Aby sme obstáli v globálnej súťaži, čoraz viac budeme musieť vedieť konkurovať svetu svojimi vedomosťami. Po období tápania, zaostávania a chaosu v školstve v uplynulých štyroch rokoch musíme zásadne zmeniť spôsob, akým sa na Slovensku vzdelávajú deti aj dospelí. Náš prístup je postavený na troch základných pilieroch:

- lepšie motivácie,
- väčšia sloboda,
- zdravšie, bezpečnejšie a kvalitnejšie školy.

Podporujeme, čo je najcennejšie

Budeme presadzovať výrazné zvýšenie zdrojov na vzdelávanie a zväčšenie priestoru, aby školy mohli získavať zdroje z ďalších zdrojov (sponzori, podnikanie a pod.). Konkrétne to znamená, že budeme presadzovať zvýšenie financovania regionálneho školstva tak, aby v priebehu 4 rokov dosiahol plat učiteľa úroveň nad priemernou mzdou v národnom hospodárstve. Zásadné zvýšenie finančného ohodnotenia učiteľov môže priniesť aj

zásadnú premenu vzdelávacieho systému, zmenu motivácií, podporu statusu a ohodnotenia pedagógov a prítiahnutie nových talentovaných ľudí do tejto oblasti. Budeme presadzovať aj výrazne zvýšenie finančného ohodnotenia nepedagogických pracovníkov.

Spolu so zvýšením objemu zdrojov podporíme aj opatrenia na zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov (založené na dôkladnom audite všetkých organizácií v rezorte), a tiež prerozdelenie finančných prostriedkov na základe kvalitatívnych výsledkov školy.

Vrátíme rovnoprávnosť financovania súkromných a cirkevných školských zariadení so štátnymi, a to aj v otázke čerpania finančnej pomoci EÚ.

Uvoľníme priestor tvorivosti

Presadíme viac slobody pre školy, učiteľov i žiakov. Konkrétne to znamená odstránenie nadbytočnej byrokracie a zmenšenie miery centralizácie v školstve, otvorenie trhu s učebnicami (ak si školy majú tvoriť vlastné programy, musia mať slobodu výberu), zavedenie elektronickej žiackej knižky, viac slobody pre pedagógov (dnešný stav zväzuje učiteľom ruky a bráni inováciám vo vzdelávaní, čo spôsobuje narastajúce zaostávanie Slovenska v tejto oblasti) a viac slobody pre rodičov vybrať si konkrétnu školu pre svoje dieťa ako aj vplyv na rozhodovania školy.

Budeme presadzovať, aby sa oveľa väčší dôraz kládol na **individualitu dieťaťa**, čo okrem iného znamená zásadné zlepšenie predškolskej diagnostiky a podporu čoraz potrebnejších špeciálnych pedagógov a pedagogicko-psychologických poradcov na školách. Vytvoríme podmienky pre **kvalitnejšie vzdelávanie v cudzích jazykoch**, ktoré sú dnes nevyhnutným predpokladom uplatnenia na trhu práce.

Zdravšie a bezpečnejšie školy

V škole deti trávajú priemerne viac času ako s rodičmi, preto je dôležité, aby škola bola bezpečným miestom a naučila deti dobrým návykom. Preto budeme podporovať zmenu charakteru škôl na „**otvorené školy**“, umožňujúce deťom aj popoludňajšie aktivity a aktívnu účasť rodičov na živote školy. Podporíme dostupnosť škôl pre deti s postihnutím ich premenou na **bezbariérové školy**. Budeme aktívne podporovať opatrenia na zlepšenie **kvality stravovania** a telesnej výchovy a celkového zdravotného stavu žiakov na školách. Podporíme opatrenia na zaisťovanie **vyššej bezpečnosti** na školách (proti šíreniu drog, proti šikane či na ochranu učiteľov pred útokmi). Presadíme tiež podporu „školských autobusov“ pre dopravu detí do škôl.

Kvalitné školy pre všetkých

Budeme presadzovať, aby žiaci boli prijímaní **na stredné školy bez prijímacích skúšok** – na základe objektívneho merania ich schopností (Monitor 9). Zavedieme tiež **motivačnú podporu vzdelávania**, ktorá bude mať podobu príspevku ku sporení na vzdelanie so štátnou prémieou po ukončení uceleného stupňa vzdelania. Takto získané prostriedky pomôžu takýmto žiakom pri štarte do života alebo pri ďalšom štúdiu. Podporíme rozvíjanie talentovaných detí na rôznych vedomostných súťažiach.

Budeme tiež presadzovať zásadnú zmenu v chápaní a fungovaní špeciálnych škôl. Tie dnes majú zásadný negatívny vplyv na životy mnohých detí (často ich bezdôvodne vyčleňujú na zvyšok života z normálnej spoločnosti). Budeme presadzovať, aby minimálne každá stredná škola mala **neobmedzený bezdrôtový prístup k vysokorychlostnému internetu** a aby každý študent mal prístup k os. počítaču.

Vláda za základný pilier znalostnej spoločnosti a ekonomiky považuje výchovu, vedu, výskum a inovácie. Chce, aby výchova a vzdelávanie viedli ľudí k humanizmu, tolerancii, spolupráci a zodpovednosti za svoj život, upevňovali dôveru v budúcnosť a zabezpečovali odovzdávanie spoločných kultúrnych a demokratických hodnôt predchádzajúcich generácií. Programové ciele vlády v tejto oblasti sa sústreďujú na rast úrovne a kvality výchovy a vzdelávania všetkých občanov, osobitne na mladú generáciu, rozvoj a využívanie vedomostného a tvorivého potenciálu s dôrazom na zvýšené požiadavky na adaptabilitu a odbornú zdatnosť ľudí. Je to program rozvoja slovenskej spoločnosti (ľudí, človeka). Konkurenčná schopnosť Slovenska je závislá od konkurenčne schopných ľudí, ktorí sú vzdelaní, tvoriví a adaptabilní. V záujme dosiahnutia tohto cieľa vláda bude rozvíjať ucelenú vzdelávaciu sústavu, ktorá v sebe zahŕňa cyklus výchovy od predškolskej výchovy až po celoživotné vzdelávanie.

Vláda bude vychádzať z toho, že v oblasti konkrétnych aktivít ďalšieho rozvoja našej spoločnosti, s väzbou na Stratégiu Európa 2020 budú určené priority tak, aby sledovali hlavný cieľ: zachovanie solidarity, sociálnej súdržnosti a spoločnosti, založenej na učení, nových vedomostiach a nových znalostiach.

Za dôležitú úlohu v oblasti školstva vláda považuje zabezpečiť výraznejšie postavenie učiteľov všetkých stupňov škôl v spoločnosti. Preto, okrem odborného a sociálneho aspektu, sa musí zvýrazniť aj celospoločenská pozícia učiteľa, t. j. politická, odborná a laická podpora učiteľskej profesie a samozrejme aj jej finančné ohodnotenie.

Regionálne školstvo

Vláda bude pokračovať v reforme výchovy a vzdelávania a spájať svoje opatrenia s reformnými iniciatívami zdola.

Vláda postupne inovuje štátne vzdelávacie programy v súlade s novými prioritami štátnej vzdelávacej politiky od predškolskej výchovy a aktuálnymi požiadavkami pedagogickej praxe – zosúladienie obsahu vzdelávania a odbornej prípravy s aktuálnymi a perspektívnymi potrebami trhu práce. V rámci celoživotného vzdelávania zvýšime pozornosť podpore digitálnych kompetencií občanov SR.

Vláda zväzi zavedenie povinného absolvovania posledného roka v materskej škole pred vstupom dieťaťa do základnej školy s cieľom komplexného podchytenia výchovných a vzdelávacích aktivít už v predškolskom veku dieťaťa.

Vláda posúdi možnosť zriadenia internátnych škôl na dobrovoľnej báze pre rómske deti.

Vláda považuje za mimoriadne dôležité **venovať osobitnú pozornosť v školstve kariérovej výchove a kariérovému poradenstvu pre žiakov/študentov do skončenia vzdelávania a odbornej prípravy v záujme zvyšovania ich zamestnateľnosti**. V tejto súvislosti podporí zavedenie výučby, smerujúcej k rozvoju pracovných zručností u žiakov základných škôl, s cieľom zabezpečenia profesionálnej orientácie žiakov ZŠ na štúdium na stredných odborných školách. V záujme zosúladienia vzdelávania a odbornej prípravy s potrebami trhu práce vláda vytvorí podmienky pre operatívny tok aktuálnych informácií medzi školstvom a užívateľskou praxou.

Vláda podporí zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov v školstve a prehodnotenie systému finančného ohodnotenia kvality výkonu zamestnancov rezortu školstva.

Vláda bude podporovať celoživotné vzdelávanie v prostredí škôl.

Vláda bude garantovať nezávislosť Štátnej školskej inšpekcie, pričom vy-

Ilustr. foto: Vladimír Burjan

tvorí personálne, materiálno-technické a legislatívne podmienky pre jej odborne kvalitný a profesionálny výkon.

Vláda nastaví nový systém riadenia a financovania regionálneho školstva tým, že bude:

- jasne definovať kompetencie v oblasti školstva medzi samosprávou, štátnu správu a priamo riadenými inštitúciami rezortu školstva,
- postupne presadzovať model financovania na triedu a nie na žiaka,
- finančnými nástrojmi zreálnovať počty žiakov prijímaných do gymnázií,
- dotáciami podporovať záujem o štúdium v odborných školách.

Vláda podporí skvalitňovanie vzdelávania v oblasti poznania a úcty k národným a kresťanským tradíciám, bude podporovať vlastenectvo modernými formami a metódami vzdelávania.

Na všetkých stupňoch našich škôl budeme vytvárať také podmienky, aby boli žiaci a študenti vychovávaní v duchu národných, historických a kultúrnych hodnôt a tradícií.

Vláda podporí výraznejšie aktivity podnikateľskej sféry o vývoj celého školstva, ako nástroja trvalej udržateľnosti svojej konkurenčnej schopnosti v globálnom prostredí.

Vláda podporí diskusiu o kritériách hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania na základných a stredných školách.

Slovenská národná strana rozvoj poznatkovo orientovanej spoločnosti pokladá za základ pre rovnocenné uplatnenie Slovenskej republiky v spoločenstve štátov z hľadiska politického, ekonomického i kultúrneho. Jedine systematické uplatňovanie poznatkov v ekonomických procesoch môže udržať a zvyšovať našu konkurencieschopnosť a byť zárukou vysokej sociálnej úrovne života našich občanov.

Sme si vedomí, že tvorcom, nositeľom a realizátorom poznatkov je a môže byť len vzdelaný a kultúrny človek. SNS preto kladie osobitný dôraz na vzdelávanie ako základ osvojovania si poznatkov a na ich tvorbu a realizáciu cez vedu, výskum a vývoj do hospodárskej praxe a života spoločnosti všeobecne.

Oblasť športu a mládeže chápeme ako protipól vzdelávania a osvojovania a tvorby poznatkov. Ide nám o to súbežne a harmonicky rozvíjať telo i ducha. Navyiac vysoká kultúra a špičkový šport sú aj zdrojom vlastenectva a hrdosti na vlastnú obec, región a celý štát.

Na naplnenie týchto ideí v budúcom volebnom období SNS bude uplatňovať nasledovné:

Regionálne školstvo

- Výchova a vzdelávanie našich detí a mládeže je najzodpovednejšia a najvznešenejšia úloha spoločnosti. Len na kvalitnom vzdelávaní môže byť postavená prosperita a úspechy našej spoločnosti.
- Chceme, aby naše deti neovplyvňoval vtieravý gýč, aby hierarchia ich hodnôt nebola ovplyvňovaná bulvárom a násilím. Chceme im ponúknuť cestu k nadobudnutiu hrdosti, čestnosti a sebavedomiu.

► Ako by obstáli naši mladí ľudia bez poznania a úcty k národným a kresťanským tradíciám, bez poznania súvislostí vývoja nášho národa a národností žijúcich na území Slovenska, bez poznania vlastných dejín? Je veľmi dôležité, aby sme podporovali výučbu vlastenectva, aby sme ju vedeli žiakom ponúknuť modernými formami a metódami.

► Málokteré povolanie je také náročné na kvality človeka, akým je povolanie učiteľa. Ostať niekoľko desaťročí invenčný, nešablónovitý, vyrovnaný a zároveň vo svojom odbore kráčať s dobou – to je pri výchove stoviek a tisícov žiakov a študentov neľahká úloha. Preto bude potrebné znížiť pedagogický úväzok učiteľov. Zároveň je nevyhnutné aby priemerný plat pedagogických a odborných zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa dosiahol najmenej 1,6 až 1,8-násobku priemerného platu v národnom hospodárstve. Ak si naša krajina nebude vážiť svojich učiteľov, nebude si vážiť ani svoje deti.

► Vo výchovno-vzdelávacom systéme budeme naďalej vo zvýšenej miere rešpektovať vzdelávanie národnostných menšín, kde popri vzdelávaní v materinskom jazyku bude mať dôležité zastúpenie výučba štátneho jazyka, osvojenie ktorého aj národnostným menšinám umožní využívať všetky prednosti demokratickeho systému Slovenskej republiky.

► V súlade so základným cieľom výchovy a vzdelávania umožniť deťom z marginalizovaných rómskych komunít získať vzdelanie s prihliadnutím na jeho očakávania a predpoklady. Budeme motivovať k zvýšenej účasti detí zo sociálne znevýhodneného prostredia na predškolskej príprave už od veku 4 rokov. Využijeme možnosti a zdroje financovania na rozšírenie siete predškolských zariadení podľa potrieb v obciach s vysokou koncentráciou detí z rómskych komunít, ale aj v obciach na národnostne zmiešanom území tam, kde deti ne-

majú možnosť absolvovať predškolskú prípravu v slovenskom jazyku so zriaďovateľskou pôsobnosťou štátu.

► Našou snahou bude alokovať v rámci viaczdrojového financovania finančné prostriedky na školstvo nad 5 % HDP.

► Stredné odborné školy by mali mať na zreteli súčasné požiadavky hospodárskej praxe a verejných služieb a zamerať odborné vzdelávanie a prípravu na oblasť rozvoja špičkových technológií s vysokou pridanou hodnotou. V spolupráci s regionálnou samosprávou a samotnými strednými odbornými školami budeme podporovať vznik a existenciu učebných odborov v remeslách, ktoré sú pre daný región tradičné.

► Naďalej budeme podporovať vytváranie zdravého konkurenčného prostredia na ZŠ a SŠ, a to predovšetkým zvyšovaním kvality vzdelávacieho procesu ako aj skvalitňovaním vnútorných procesov riadenia a práce manažmentu škôl. K tomuto cieľu budú nasmerované aktivity rozvíjajúce **sabahodnotiace** (autoevalvačné) **procesy** na školách, ako aj **externé hodnotiace** (evalvačné) **monitorovania**.

► Medzinárodné porovnávacie štúdie organizácií OECD a IEA napr. PISA, TIMSS, PIRLS a iné ukazujú, že pre ďalší rozvoj vzdelávania žiakov, ich napredovanie a uplatnenie sa na trhu práce sú rozhodujúce kľúčové kompetencie, ktoré musí škola systematicky rozvíjať. Aj preto budeme klať dôraz na to, aby štátny vzdelávací program cielene rozvíjal **funkčnú gramotnosť žiakov** (najmä čitateľskú, matematickú, prírodovednú gramotnosť a pod.). Budeme aktívne presadzovať, aby medzinárodné a národné merania priniesli inšpiratívne odporúčania tak pre skvalitňovanie vyučovania a tvorbu vzdelávacieho obsahu, ako aj pre ďalšie vzdelávanie učiteľov smerujúce k využívaniu nových **kreatívnych vyučovacích metód a foriem**.

Tvorivosť – výsada vyvolených?

Pri dnešnom tempe zmien sa zvyšujú požiadavky organizácií na tvorivosť ich pracovníkov. Požaduje sa od nich, aby prichádzali s novými návrhmi a riešeniami, ktoré pomôžu organizáciám uspieť vo vysoko konkurenčnom prostredí. Nie je tomu inak ani v učiteľskej profesii. Od učiteľa sa vyžaduje, aby používal nové metódy a prístupy a aby bol schopný v triede navodiť tvorivú klímu a rozvíjať tvorivosť svojich žiakov.

V mnohých ľuďoch takéto požiadavky vyvolávajú obavy. Nepovažujú sa za tvorivých a myslia si o sebe, že v práci nedokážu byť tvorivými. Je však tvorivosť skutočne výsadou iba predurčených, talentovaných ľudí?

Tvorivosť je schopnosť vytvoriť niečo nové, neobvyklé a cenné. Je to proces, ktorého výsledkom je produkt prínosný či už z hľadiska spoločenského (vedecký objav, umelecké dielo), alebo z hľadiska jednotlivca (vyriešenie školskej úlohy, pracovného problému a pod.).

Tvorivosť je podmienená viacerými faktormi, medzi ktoré patria najmä divergentné myslenie, plynulosť myšlienok a predstáv, flexibilita, fantázia, originalita, nekonformnosť, senzitivita, autonómia, činorodosť a asertivita. Pre rozvoj tvorivého myslenia sú dôležité aj

také vlastnosti osobnosti ako intelektuálna aktivita, húževnatosť, schopnosť intenzívne pracovať a pod. Kreativita je teda výrazne aktívnou činnosťou.

Ilustr. foto: Vladimír Burján

Tvorivosť ovplyvňujú ďalšie faktory, ako sú priaznivá sociálna klíma a podnetné prostredie. Ľudia sa od seba líšia mierou tvorivosti. Avšak kreativita (tvorivosť) je najvlastnejším prejavom života. Každý človek má nadanie tvoriť, každý môže byť tvorivý. Psychologická veda dokázala, že tvorivosť sa dá rozvíjať, možno ju cvičiť a zámerne pestovať. Tvorivo možno pristupovať k akejkoľvek ľudskej aktivite.

Jednou z možností, ako zvýšiť svoju úroveň tvorivosti, je absolvovať výcvik.

AKADÉMIA VZDELÁVANIA

Program rozvoja tvorivosti, ktorý poskytuje Akadémia vzdelávania, obsahuje úlohy a cvičenia na rozvoj fantázie a imaginácie, na nácvik produkcie množstva, rozmanitosti a originality nápadov a riešení a na tvorivé riešenie problémov.

Výcvikové techniky pomáhajú rozvíjať tvorivé myslenie tým, že odbúravajú stereotypy v myslení a motivujú k uplatňovaniu tvorivého prístupu v práci aj v osobnom živote. Uvoľneniu myslenia napomáha aj priaznivá atmosféra počas výcviku. Účastníci sa nemusia obávať kritiky a nápady jednotlivých účastníkov stimulujú nápady iných. Cvičenia a úlohy sú uskutočňované formou hry, čo vedie k celkovému uvoľneniu, radostnému prežívaniu a k zvyšovaniu energetických rezerv účastníkov.

Nie každý z nás dokáže vytvoriť vrcholné diela, každý však môže svojou tvorivosťou obohatiť svoj život aj život svojho okolia.

× PhDr. Tamara VAŇKOVÁ
Akadémia vzdelávania
tamara.vankova@aveducation.sk

Pozvánka na kus reči do kaviarne

Mám rada posedenie pri voňavej kávičke po náročnom dni. Ak sa ku mne pridá aj nejaká kolegyňa alebo kolega, s ktorým sa dá dobre porozprávať, je to ešte príjemnejšie. Pri dobrej kávičke sa dá vymyslieť chutná večera, domyslieť zaujímavý projekt z dejepisu, ohovoriť manžela alebo deti, porozprávať sa o dobrom školení pre učiteľov alebo vymyslieť pre svojich žiakov alebo učiteľov zaujímavý výlet. Taká kávičková prestávka je veľmi príjemná vec.

DOBRÁ ŠKOLA vás pozýva na kávičku. Je príjemná spoločnička. Dá sa s ňou porozprávať, opýtať sa niečo autora článku, vyjadriť svoje názory a skúsenosti alebo skritizovať uverejnené myšlienky. Ako? Redakcia je až v Bratislave. Telefón je drahý. Písanie listov nie je v móde. Kým by list do redakcie prišiel, tak by bol starý ako večerajšie rožky. Tie by ku kávičke veľmi nechutili. DOBRÁ ŠKOLA má okrem papierovej aj internetovú podobu. Internet pomáha prekonávať vzdialenos-

ti, časové bariéry, pomáha nadväzovať nové kontakty a priateľstvá. Na stránke www.dobraskola.com sme otvorili diskusnú kaviareň, ktorá sa chce stať miestom virtuálnych diskusií na jednotlivé témy uverejnené v časopise. Teším sa na kávičkové stretnutia s DOBROU ŠKOLOU a jej priateľmi.

Ak nemáte čas vysedať pri kávičke, nájdite si DOBRÚ ŠKOLU na Facebooku. Už má vyše 1000 fanúšikov!

× Bibiána ZELINOVÁ

Šiestaci a ôsmaci písali testy KOMPARO

Štoky škôl už päť rokov využívajú možnosť pravidelne monitorovať úroveň vedomostí svojich žiakov vo vybraných predmetoch. Vo štvrtok 6. mája 2010 sa na 485 školách uskutočnilo ďalšie priebežné testovanie KOMPARO. Zúčastnilo sa na ňom 3 210 šiestakov a 14 534 ôsmakov. Pre ôsmakov bolo KOMPARO zároveň prvou možnosťou vyskúšať si taký typ

KOMPARO

Foto: Vladimír Bujan

testov, aké ich čakajú v rámci *Testovania 9*. Okrem úrovne zvládnutia slovenského jazyka a literatúry a matematiky boli testované aj tzv. všeobecné študijné predpoklady (VŠP). Výsledky testov VŠP sú pre školy obzvlášť cenné, nakoľko im umožňujú objektívne porovnať vlastné výsledky s výsledkami iných škôl, ktoré majú žiakov s rovnakým študijným potenciálom. KOMPARO tak poskytuje riešenie častého problému spojeného s porovnávaním škôl, kedy mnohé školy „obhajujú“ svoje slabšie výsledky tým, že majú už na vstupe slabších žiakov. Vo výsledkoch KOMPARA si každá škola môže nájsť školy s porovnateľnými žiakmi a porovnávať sa s nimi. Vďaka periodicite testovania môže vedenie škôl sledovať dlhodobé trendy či vyhodnocovať, ako sa vo vzdelávacích výsledkoch odrážajú rôzne zmeny, ktoré sa na škole urobili.

Ďalšie testovanie KOMPARO zorganizuje spoločnosť EXAM testing v novembri 2010. Piataci budú písať vstupné testy a deviataci výstupné.

× Ivana VISKUPOVÁ

Matematický týždeň na Rozmarínke

Vraj je matematika nezábavná a nudná? Nie! Dokáže byť zábavná. Je výborná na cibrenie mozgových závitov. Vyplní voľný čas a pestuje logické myslenie, tak potrebné pre život a riešenie dôležitých životných situácií. Začiatkom apríla žiaci Základnej školy na Rozmarínovej ulici v Komárne dokázali, že matematika je zábava.

V priestoroch našej školy neostal ani meter štvorcový bez povšimnutia matematickej rovnice, či Pytagorovej vety. Mozgové závitky v žiackych hlavách pracovali na plné obrátky. Žiaci v škole behali cez vysoko a kvalitne postavené matematické prekážky, ktoré pre nich zhotovili učitelia matematiky. Ani jedno matematické znamienko neostalo opustené. Sčítavali a násobili sa všetky žiacke úspechy. Tie boli poctivo delené všetkými matema-

Foto: Ľubica Kováčová

tiky chtivými počtármi. Súťažilo sa nielen o krásne ceny, ale v prvom rade o pocit osobného úspechu, ktorý rozžiariť nejednu tvár.

Na konci týždňa, v ktorom sa slovo matematika skloňovalo vo všetkých pádoch, nás už nečakala žiadna rovnica s jednou neznámou. Rovnica už mala svoj výsledok. Tento týždeň bol výsledkom zánietenosti našich detí, ktorá je priamo úmerná odbornej a kvalifikovanej príprave našich učiteľov matematiky. Všetci z tohto podujatia odchádzali spokojní a s predsavzatím, že o rok sa stretneme zase. Pre zmenu pri riešení HLAVOLAMOV.

× Ľubica KOVÁČOVÁ

Slnko, seno a moderní učiteľia

Letná škola moderných učiteľov 2010 je pravidelné podujatie určené predovšetkým inovatívnym učiteľom, ktorí sa chcú počas leta inšpirovať a načerpať energiu do nového školského roka. Bohatý program si pripravujeme navzájom, no nechýbajú ani odborné prednášky pozvaných hostí a semináre pripravené skúsenými lektormi, tvorivé dielne, besedy, celodenný výlet, športové a umelecké aktivity či súťaže. LŠMU bude v hoteli Droptár v Hronci, a to v dvoch turnusoch:

Foto: Archiv P-MATu

1. – 7. augusta a 8. – 14. augusta 2010. Podrobnosti o akcii nájdete na www.modernyucitel.net a prihlásiť sa môžete na www.p-mat.sk/lsmu2010.

Z pracovného programu sa môžete tešiť na prednášky renomovaných hostí, podnetné workshopy, semináre a tvorivé dielne, burzu nápadov, videokrúžok, fotokrúžok, tvorivé písanie, blogovanie a počítačovanie. Oddychového programu bude tiež dosť: turistika do krásnej okolitej prírody, výlet do Bystrianskej jaskyne a na Chopok, zábavné prednášky účastníkov, skvelá komunita moderných učiteľov, rozhovory a povzbudenie, športovanie, hranie moderných spoločenských stolových hier, grilovačka a spoločenský večer. DOBRÁ ŠKOLA si túto akciu nenechá ujsť.

Tešia sa na vás Roman Baranovič (Microsoft), Peter Halák (P-MAT), Vierka Maríková (P-MAT), inovatívni učitelia a naši hostia a partneri.

× Viera MARÍKOVÁ

Sečovskí gymnazisti menili európske zákony

Hlas sečovských gymnazistov v Bruseli zavážil spôsobom, o akom sa im ani nesnívalo! Úlohou žiakov z 27 krajín bolo po dôkladnom preštudovaní legislatívnych materiálov navrhnúť tri pozmeňovacie návrhy európskych zákonov a podporiť ich argumentmi. O pätnástich sa napokon rokovalo na plenárnom zasadnutí EHSV, vedenom podpredsedníčkou Irinou Pari z Grécka. Medzi nimi sa ocitli až dva návrhy Sečovčanov, z ktorých jeden bol v upravenej podobe schválený poradným orgánom EÚ.

V rozsiahlom legislatívnom opatrení týkajúcom sa znižovania škôd spôsobených alkoholom sa na podnet slovenských študentov objavil bod, ktorý zaväzuje Európsku komisiu vypracovať konkrétne kroky na zníženie počtu podvyživených novorodencov,

Foto: Ľuboš Tejbus

ktorých matky boli počas tehotenstva vystavené účinkom alkoholu. Takých detí sa v EÚ narodí 60 000 ročne. Keby bol schválený aj druhý slovenský návrh, povolená hranica alkoholu v krvi začínajúcich a profesionálnych vodičov by bola 0 mg/ml. Schválená hranica 0,3 mg/ml zvyšuje riziko smrti následkom nehody až trojnásobne. V sídle EHSV išlo skutočne o život!

Okrem pracovných povinností na podujatí *Your Europe, Your Say* si slovenskí študenti našli čas aj na prehliadku Európskeho parlamentu a sídla Európskej komisie. Nestihli si však pozrieť dominantu Bruselu – Atomium. Vinou zrušených letov boli nútení odcestovať vlakom skôr, než plánovali. Európa im dala šancu prehovoriť a oni sa jej zhostili naplno.

× Ľuboš TEJBUS

RoboCup Slovakia 2010

Vdňoch 25. – 26. 2. 2010 sa žiaci zo ZŠ Rudolfa Dilonga v Trstenej zúčastnili na celoslovenskej súťaži RoboCup Slovakia 2010 v stavbe a programovaní robotov. Tento rok sme si pre porotu a divákov pripravili tanec robotov na tému *Cruella a 101 Dalmatíncov*. Po náročnom mesiaci pripravovania sme sa konečne dostali do Liptovského Hrádku na súťaž, kde nás už čakali príjemní ľudia, s ktorými sa stretávame na tejto súťaži už niekoľ-

Foto: Magda Zmarzláková

ko rokov. Okrem tanca robotov sa súťažilo aj v kategórii *Futbal robotov*, *Záchrana* a *Konštrukcia robota na zadanú tému*. Väčšiu časť dňa sme trávili pripravovaním sa na súťaž a zoznamovaním s ostatnými tímami. Počas interview a vystúpenia mali žiaci trochu trému, ale nakoniec sa nám to opäť podarilo a už piaty rok po sebe vyhral náš tím 1. miesto. Postúpili sme tak na majstrovstvá sveta v programovaní robotov RoboCup 2010, ktoré budú v júni 2010 v Singapure. Dúfam, že sa nám tam spolu s piatimi členmi tímu podarí vycestovať, pretože táto cesta je finančne náročná. Verím, že opäť prinesieme nejaké ocenenie alebo aj prvé miesto, ako tomu bolo na súťaži v Nemecku, v USA alebo v Číne. Viac na <http://legonazsdilonga.spaces.live.com>.

× Magda ZMARZLÁKOVÁ

Vieme o všetkom

GARMIN IG-5 2010

Medzi obcou Radzovce a zručaninou hradu Šomoška ste mohli koncom apríla stretnúť množstvo študentov s GPS navigáciami, mapami a ďalšími geodetickými pomôckami. Boli to súťažiaci 5. Medzinárodného geodetického päťboja (International geodetic pentathlon). V tomto ročníku sa stretlo až 32 súťažných družstiev, 4 školy z ČR, 5 z Maďarska a 8 zo SR.

Na trase v dĺžke cca 12 km bolo 5 hlavných, 4 kontrolné a viacero orientačných stanovišiek. Pri typických úlohách geodetickej praxe sa hodnotila rýchlosť a presnosť. Piatou skúškou bol vedomostný test. Súťažiaci sa orientovali aj pomocou topografickej mapy M:10000 a politickej mapy Európy. Trojčlenné zmiešané družstvá sa navi-

Foto: Ladislav VIKOR

govali pomocou zoznamu súradníc WGS-84, ktorý so sadou máp dostali na štarte, a ručného turistického navigačného prijímača GPS. Víťazné priečky v orientačnom päťboji a geodetickom päťboji patrili domácim študentom zo SPŠS z Lučence. O ďalšie sa podelili žiaci z Prahy, Žiliny a Trenčína.

Súťaž usporiadalo o. z. STAV-GEO pri SPŠ Stavebnej O. Winklera Lučenec v spolupráci s o. z. ZRŠ, o. z. SCHOLARIS, BBSK a obcami Radzovce a Šiatorská Bukovinka.

× Ladislav VIKOR

Vieme o všetkom, ale iba vďaka vám!

Zorganizovali ste akciu pre žiakov, ktorá by mohla inšpirovať aj kolegov z iných škôl? Zúčastnili ste sa na podujatí pre učiteľov, ktoré skutočne stálo za to? Ak dokážete najdôležitejšie informácie a zážitky vtesnať do 1400 znakov (vrátane medzier), pridajte zopár fotografií a všetko to pošlite na dobraskola@exam.sk. Myslite však na to, že čitateľov nebaví čítať suché tlačové správy. Snažte sa ich zaujať, pobaviť, no najmä inšpirovať!

Máte názor? Dajte ho na papier!

Naše školstvo potrebuje dialóg.

Využite nové, nezávislé médium, ktoré konečne dáva učiteľom hlas.

- Máte návrhy, ako riešiť problémy nášho školstva? V DOBREJ ŠKOLE ich môžete predstaviť pedagogickej verejnosti.
- Navrhните témy, o ktorých by sa podľa vás mala medzi učiteľmi rozprúdiť diskusia.
- Máte nejakú zaujímavú pedagogickú skúsenosť? Podelte sa o ňu s ostatnými učiteľmi.
- Zaujalo (potešilo, nahnevalo) vás niečo, čo ste si prečítali v DOBREJ ŠKOLE? Ozvite sa so súhlasnou alebo nesúhlasnou reakciou!
- Máte vo svojom okolí ľudí, ktorých myšlienky a názory sú pre učiteľov podnetné? Pošlite nám tip! Pokúsime sa s nimi urobiť rozhovor.
- Čítali ste nejakú zaujímavú publikáciu, ktorá vás posunula ďalej? Odporučte ju ostatným.
- Viete o zaujímavých internetových stránkach vhodných pre pedagógov? Pošlite nám linky!
- Otázky školstva a vzdelávania sa bytostne dotýkajú aj žiakov a rodičov. Aj ich skúsenostiam a názorom radi poskytneme v DOBREJ ŠKOLE priestor.

Vaše príspevky a námety zasielajte na dobraskola@exam.sk vo formáte MS Word. Uprednostňujeme **kratšie texty** (do 4 000 znakov vrátane medzier). Uverejnenie prijatých príspevkov nezaručujeme. Rozsiahlejšie príspevky (nad 2 000 znakov) **honorujeme**.

Podrobnejšie inštrukcie pre autorov a prispievateľov nájdete na našej stránke www.dobraskola.com.

Namiesto krížovky

Vo väčšine časopisov nájdete na zadných stranách krížovku alebo sudoku. DOBRÁ ŠKOLA vám ponúka trochu inú možnosť „inteligentného relaxu“, a to v podobe otázok z rôznych žiackych súťaží. Tentokrát sme vybrali 10 otázok zo súťaže *EXPERT geniality show*¹, konkrétne z témy *Dejiny*. V decembri 2009 ich úspešne zvládli stovky prvákov a druhákov na SŠ. Poradíte si s nimi aj vy? Správne odpovede nájdete ako vždy na www.dobraskola.com.

01 Ktorý z uvedených spoločenských javov sa objavuje už v praveku?

- A) štátna moc   B) písmo
C) majetková nerovnosť
D) poddanstvo

02 „...ak zlomí kosť plnoprávneho občana, zlomia mu kosť.“

Ktorý staroveký štát ako prvý preukázateľne uplatňoval zásadu „oko za oko, zub za zub“?

- A) Rím   B) Egypt   C) Atény
D) Starobabylonská ríša

03 Starovekí Gréci vyznávali ako ideál ľudskej dokonalosti tzv. *kalokagatiu*. Ako možno stručne vystihnúť tento ideál?

- A) silný muž, krásna žena
B) krásne telo, dobrá duša
C) vytrvalý športovec, úspešný obchodník
D) statočný vojak, dobrý občan

04 Heslo Francúzskej revolúcie v roku 1789 znelo:

- A) Mor ho!   B) Chlieb a hry!
C) Rozdeľuj a panuj!
D) Sloboda – rovnosť – bratstvo!

¹ *EXPERT geniality show* je celoslovenská súťaž pre žiakov 6. – 9. ročníka ZŠ a všetkých ročníkov SŠ. Každý súťažiaci si volí dve spomedzi súťažných tém: Anglický jazyk, Dejiny, Bity a bajty, Svet umenia, Tajomstvá prírody, Ako funguje svet, Planéta Zem.

05 V čase, keď Rimania bojovali proti Kartágu a začínali budovať svoju svetovládnu ríšu, život ľudí na území dnešného Slovenska zodpovedal obdobiu

- A) praveku.
B) staroveku.
C) raného stredoveku.
D) vrcholného stredoveku.

06 V roku 1054 došlo k tzv. *schizme* – rozštiepeniu kresťanstva. Ktoré dve cirkvi pritom vznikli?

- A) Kalvínska a luteránska.
B) Katolícka a pravoslávna.
C) Katolícka a evanjelická.
D) Rímskokatolícka a gréckokatolícka.

07 Hus, Luther, Münzer, Kalvín, Wiclef... Čo spája týchto mužov?

- A) Boli súčasníkmi.
B) Tvrdili, že Zem je guľatá.
C) Snažili sa o reformovanie cirkvi.
D) Žiadali samostatnosť pre kolónie.

08 Komu boli adresované Žiadosti slovenského národa?

- A) Uhorskému snemu a vláde.
B) Slovanskému zjazdu.
C) Františkovi Jozefovi I.
D) Slovenskej národnej rade.

09 Slovensko sa stalo samostatným štátom iba nedávno. Väčšiu časť svojich dejín prežili Slováci v spoločnom štáte s Maďarmi a s ďalšími národmi. V ktorom období znel názov tohto štátneho útvaru Rakúsko-Uhorsko?

- A) 1000 – 1918   B) 1526 – 1918
C) 1805 – 1918   D) 1867 – 1918

10 Miestom jej vzniku je Viedeň, prvým sídlom Myjava a jej prvým predsedom bol J. M. Hurban. O akej inštitúcii je reč?

- A) Slovenská národná rada
B) Matica slovenská
C) spolok Živena
D) spolok Tatrin

Podporte dobrú vec! Objednajte pre vašu dobrú školu našu DOBRÚ ŠKOLU!

Učitelia potrebujú nezávislé médium, ktoré im dá hlas a poskytne priestor na ich názory a diskusie. DOBRÁ ŠKOLA je takým médiom. Úspešne vyštartovala, jej ďalší osud však závisí od tých, ktorým je určená.

Sme pripravení ponúknuť vám v budúcom školskom roku až **10 čísel**, každé s **24 stranami** zaujímavého a užitočného obsahu. Takýto veľký projekt však už nie sme schopní ďalej financovať iba z vlastných zdrojov.

Existenciu a ďalší rozvoj DOBREJ ŠKOLY môžete podporiť tým, že si ju už teraz **predplatíte na budúci školský rok**.

Učitelia,

požiadajte vedenie svojej školy, aby využilo **výhodnú hromadnú cenu** a umožnilo každému z vás prečítať si 10 x ročne vlastnú **DOBRÚ ŠKOLU!** Táto malá investícia do vášho **odborného rastu, inšpirácie a motivácie** sa škole určite vráti!

OBJEDNÁVKA mesačníka DOBRÁ ŠKOLA na šk. r. 2010/11

Údaje zašlite e-mailom na dobraskola@exam.sk alebo pošlite vyplnenú objednávku na adresu **EXAM testing, spol. s r. o., P. O. Box 215, Vranovská 6, 854 02 Bratislava 5**. Obratom vám zašleme faktúru.

Týmto si objednáваме mesačník DOBRÁ ŠKOLA na šk. r. 2010/11 (10 čísel).

Vyberte si **jeden** variant predplatného a **vyznačte ho krížikom**:

☐ MINIMÁL ... z každého čísla dostanete 7 ks ... 33,00 € ... 29,00 €	Bežná cena:	Uvádzacia cena platná iba do 30. 6. 2010!
☐ ŠTANDARD ... z každého čísla dostanete 14 ks ... 47,00 € ... 39,00 €		
☐ OPTIMÁL ... z každého čísla dostanete 28 ks ... 66,00 € ... 49,00 €		
☐ MAXIMÁL ... z každého čísla dostanete 42 ks ... 83,00 € ... 69,00 €		

Ceny sú uvedené s DPH.

Organizácia: _____

Ulica a číslo: _____

PSČ: _____ Mesto / obec: _____

IČO: _____ DIČ: _____ IČ DPH: _____

Kontaktná osoba: _____

E-mail: _____

Uvádzacia zľava platí iba do 30. júna!

DOBRÁ ŠKOLA

inšpirácia pre školy,
ktoré chcú byť lepšie

Ročník I., číslo 7

Toto číslo vyšlo 13. 5. 2010 v náklade 15 000 ks.

Cena: 0,00 €

Staršie čísla si možno bezplatne stiahnuť (vo formáte PDF) zo stránky www.dobraskola.com.

Evidenčné číslo MK SR: 3814/09
ISSN 1338-0338

Šéfredaktor:

RNDr. Vladimír Burjan (EXAM)
E-mail: Burjan@exam.sk

Redakcia:

Mgr. Bibiána Zelinová (EXAM)
E-mail: Zelinova@exam.sk

Jazykové korektúry:

Mgr. Beata Svitková

Fotografi:

Ing. Peter Ertl (Meet)
RNDr. Vladimír Burjan (EXAM)

Grafika:

Juraj Rosa
Mgr. Peter Gregor

Vydavateľ:

EXAM testing, spol. s r. o.
P. O. Box 215, Vranovská 6
854 02 Bratislava 5
www.exam.sk

IČO 35891726

DIČ 2021846849

IČ DPH SK2021846849

Kontakty:

Tel.: 02 / 63 81 26 89, 63 82 49 52

Fax: 02 / 63 83 44 24

E-mail: dobraskola@exam.sk

Web: www.dobraskola.com

Tlač:

Petit Press, a. s., Bratislava

Za obsah textov a obrázkov zodpovedajú autori. Za obsah a pravdivosť inzertátov a reklamných textov zodpovedajú ich zadávatelia. Vydavateľ si vyhradzuje právo na skrátenie a formálnu úpravu príspevkov, ako aj na ich jazykovú úpravu. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

© EXAM testing, spol. s r. o., Bratislava, 2010. Všetky práva vyhradené. Akékoľvek rozmnožovanie textov a fotografií je možné iba s písomným súhlasom vydavateľa.

**88 585 žiakov
súťaže**

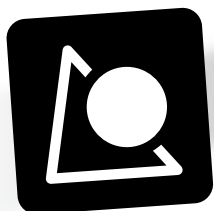
BILANCIA 2009/10

**46 454 žiakov
KOMPARO**

Napriek kríze máme za sebou ďalší veľmi úspešný školský rok. Posúďte sami:

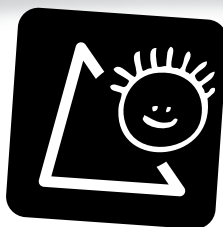
88 858 žiakov sa zapojilo do našich súťaží.

46 454 žiakov sme otestovali v rámci projektu KOMPARO.

MAKS

16. ročník korešpondenčnej súťaže **MAKS** priniesol úplne nové pravidlá a množstvo zaujímavých úloh. Popasovalo sa s nimi **9 059 žiakov zo 494 základných škôl a 3 974 žiakov zo 189 stredných škôl**.

MAKSÍK

6 552 tretiačov a štvrtákov z 393 základných škôl s nadšením celý rok posielalo **MAKSÍKOVI** riešenia úloh, kresby, básničky aj vlastné matematické úlohy.

**MATEMATICKÝ
KLOKAN**

Už po štrnástykrát sa slovenskí žiaci pridali k miliónom žiakov na celom svete v medzinárodnej súťaži **MATEMATICKÝ KLOKAN**. Podarí sa konečne prelomiť magickú hranicu 6 miliónov súťažiacich a zapísať súťaž do Guinnessovej knihy rekordov? Ak áno, bude to aj zásluha **53 408 žiakov z 1 226 základných a stredných škôl na Slovensku!**

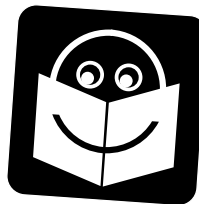
8 584 žiakov zo 415 základných a stredných škôl predviedlo svoje kvality v súťaži **EXPERT geniality show**.

V každej z tém Anglický jazyk, Dejiny, Bity a bajty, Svet umenia, Tajomstvá prírody, Ako funguje svet a Planéta Zem sa našli skutoční experti. Klobúk dolu!

**EXPERT
geniality show**

Množstvo malých expertov možno nájsť už aj na I. stupni ZŠ. Potvrdil to aj prvý ročník našej novej súťaže **VŠETKOVEDKO**, v ktorom si zmeralo sily **7 281 detí zo 439 škôl**.

VŠETKOVEDKO

KOMPARO

V rámci periodického testovania **KOMPARO** sme otestovali **46 454 žiakov z 906 základných a stredných škôl**. Je príjemné vedieť, že sa nájde toľko škôl, ktoré to s kvalitou vzdelávania myslia naozaj vážne.

ĎAKUJEME. BEZ VÁS BY SME TO NEDOKÁZALI.

Vieme, že školskí koordinátori našich súťaží a projektov to nerobia pre peniaze. Napriek tomu v tomto šk. roku u nás zarobili **59 965 € (1,8 mil. Sk)**.